

ଶାତ୍ରୁକାଳିନୀ

ରମେଶ ପଣ୍ଡା

ବୀରବାଳିକା

ରମେଶ ପଣ୍ଡା

ଡାକ୍ତରୀ, ପବ୍ଲିଶର୍ସ

ବୀର ବାଳକ

ଲେଖକ :

ରମେଶ ପତ୍ରି

ପ୍ରକାଶକ :

ଡାଇମଣ୍ଡ ପବ୍ଲିଶର୍ସ

ଉପର ତେଲେଙ୍ଗା ବଜାର, କଟକ-୯

ପ୍ରାପ୍ତିସ୍ଥାନ :

କଟକ ଟ୍ରେଡ଼ିଂ କମ୍ପାନୀ

ବାଲୁବଜାର, କଟକ-୭୫୩୦୦୨

ମୁଦ୍ରାକର :

ନୋବେଲ୍ ପ୍ରେସ୍

ନେତାଜୀ ନଗର, କଟକ-୧୦

ପ୍ରକାଶକାଳ :

୧୯୯୧

ମୂଲ୍ୟ—ଆଠଟଙ୍କା ମାତ୍ର

Bira Balaka

Writer :

Ramesh Patri

Publisher :

Diamond Publishers :

Upper Telenga Bazar, Cuttack-9

Available at

The Cuttack Trading Company

Balu Bazar, Cuttack-2

Printed at :

Nobel Printers

Netajee Nagar, Cuttack-10

First edition—1991

Price—Rs. 8.00

ମୋର
ପୂଜ୍ୟ ଗୁରୁଦେବ
ଡକ୍ଟର କୁମରମଣି ସାହୁଙ୍କ
ହାତରେ
ଏ ସ୍ମୃତି ପୁସ୍ତକ
“ଗାର ବାଳକ”
ଭେଟି ଦେଉଛି ।

ରମେଶ ପଣ୍ଡା

ସୂଚୀପତ୍ର

କ୍ର. ନଂ.	ବିଷୟ	ପୃଷ୍ଠା
୧ ।	ଚନ୍ଦ୍ରଗୁପ୍ତ	୧
୨ ।	ଆଲେକ୍ଜାଣ୍ଡର	୩
୩ ।	ପୃଥ୍ବୀସିଂହ	୫
୪ ।	ଦୁର୍ଗାଦାସ	୯
୫ ।	କୁଳା	୧୩
୬ ।	ହୋରେସିୟୋ ନେଲ୍ସନ୍	୧୭
୭ ।	ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ଆଜାଦ୍	୨୦
୮ ।	ଗ୍ରେସ୍ ଡାଲିଂ	୨୩
୯ ।	ଟାମସ୍ ଫିସ୍	୨୫
୧୦ ।	କାର୍ଲ ପ୍ରିଙ୍କେଲ	୨୭
୧୧ ।	କାଶାବସ୍କା	୨୯
୧୨ ।	ଟକାହାଶୀ	୩୧
୧୩ ।	ଆଲ୍ବିନ	୩୪
୧୪ ।	ବାଳଗୁପ୍ତ	୩୬

ପୃଥ୍ବୀ ସିଂହ

ମୋଗଲ ସମ୍ରାଟ ଆଉରଙ୍ଗଜେବ୍‌ଙ୍କ ରାଜଦରବାର । ସମ୍ରାଟ ପାଞ୍ଚମନ୍ତ୍ରୀମାନଙ୍କ ସହିତ ରାଜ୍ୟ ଶାସନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ବସ୍ତୁତର କରୁଥାନ୍ତି । ଜଣେ ରାଜକର୍ମୀରୂପେ ଆସି କହିଲେ “ସମ୍ରାଟ, ଆମ ରାଜ୍ୟର ଶିକାଶମାନେ ଏକ ଭୟଙ୍କର ସିଂହକୁ ଧରିଛନ୍ତି । ସମ୍ଭବତଃ ଏଭଳି ସିଂହ ଆପଣ କେବେ ଦେଖି ନ ଥିବେ ।”

ସମ୍ରାଟ ଆଦେଶ ଦେଲେ, “ସେହି ସିଂହଟିକୁ ଦରବାରକୁ ନେଇ ଆସ ।”

ତାଙ୍କ ଆଦେଶରେ କେତେ ଜଣ ରାଜକର୍ମୀରୂପେ ତଳ ଲାଗିଥିବା ଏକ ଲୁହା ପିଞ୍ଜର ଠେଲି ଠେଲି ଦରବାରକୁ ନେଇ ଆସିଲେ ।

ସମ୍ରାଟ ଦେଖିଲେ, ମସ୍ତକତ ସିଂହଟିଏ ପିଞ୍ଜର ଭିତରେ ଥାଇ ଗର୍ଜନ କରୁଛି । ସେ କହିଲେ, “ଏଭଳି ଭୟଙ୍କର ସିଂହ ମୁଁ କେବେ ଦେଖିନଥିଲି ।”

ଦରବାରରେ ବସିଥିବା ସମସ୍ତ କର୍ମୀରୂପେ ସମ୍ରାଟଙ୍କ କଥା ଶୁଣି କହିଲେ, “ବାସ୍ତବରେ ସିଂହଟି ବଡ଼ ଭୟଙ୍କର । ଏଭଳି ସିଂହ କେଉଁଠି ନଥିବେ ।”

ରାଜକର୍ମୀରୂପେ ଯଶୋବନ୍ତ ସିଂହ କନ୍ତୁ ତୁମ୍ଭା ହୋଇ ରହିପାରିଲେ ନାହିଁ । ସେ କହିଲେ, “ନାଁ ସମ୍ରାଟ, ମୋ ପାଖରେ ଯେଉଁ ସିଂହଟିଏ ଅଛି ତା’ ଅପେକ୍ଷା ଏ ସିଂହଟି ଏତେ ଭୟଙ୍କର କିମ୍ବା ବଳବାନ ନୁହେଁ ।”

“ଆଜ୍ଞା ! କେବେ ତ ଆଜି ଏ ସିଂହ ଆଜି ତମ ସିଂହର ଲଢ଼େଇ କରାଇବା । ଦେଖିବା କିଏ ବେଶି ଭୟଙ୍କର ।” ସମ୍ରାଟ କହିଲେ ।

ସମ୍ରାଟଙ୍କ ଆଦେଶରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଲୁହା ପିଞ୍ଜର ଅଣାଗଲା । ଏହି ପିଞ୍ଜରଟି ଥିଲା ଅତି ବଡ଼ । ଦୁଇଟି ସିଂହ ତା' ଭିତରେ ରହି ସହଜରେ ଲଢ଼େଇ କରିପାରିବେ ।

ସମ୍ରାଟଙ୍କ ସିଂହକୁ ସେହି ବଡ଼ ପିଞ୍ଜର ଭିତରେ ରଖାଗଲା । ସମ୍ରାଟ ଯଶୋବନ୍ତ ସିଂହକୁ କହିଲେ, “ଯଶୋବନ୍ତ ତମ ସିଂହଟିକୁ ଆଣ ।”

ଯଶୋବନ୍ତ ସମ୍ରାଟଙ୍କ କଥାରେ ରାଜି ହେଲେ । ସେ ଜଣେ କର୍ମରୁରୀଙ୍କୁ ଡାକି କାନରେ ରୁପି ରୁପି କ'ଣ କହିଲେ ।

କର୍ମରୁରୀଟି ପଦାକୁ ଚାଲିଗଲା । କିନ୍ତୁ ସମୟ ପରେ ସେ ସାଙ୍ଗରେ ଦଶବର୍ଷର ଗୋଟିଏ ବାଳକକୁ ନେଇ ଦରବାରରେ ପହଞ୍ଚିଲା ।

ଯଶୋବନ୍ତ ସମ୍ରାଟଙ୍କୁ କହିଲେ, “ସମ୍ରାଟ, ଏ ହେଉଛି ମୋର ସିଂହ, ଯିଏ କି ଆମେଙ୍କ ସିଂହଠାରୁ ବଡ଼ ଆହୁର ଉତ୍ସୁକର । ଏହାଙ୍କ ନାମ ପୃଥ୍ବୀ ସିଂହ ।”

ସମ୍ରାଟ କହିଲେ, “ଯଶୋବନ୍ତ, ଏ କ'ଣ କହୁଛୁ ତୁମେ ? ସାମାନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ବାଳକ ସହିତ ଏଭଳି ଏକ ଉତ୍ସୁକର ସିଂହକୁ ଲଢ଼େଇ କରାଇବ !”

ଯଶୋବନ୍ତ କହିଲେ, “ହଁ ସମ୍ରାଟ, ଏବେ ଦେଖିବେ ଏହି ବାଳକଟି କିପରି ସିଂହକୁ ପରାଜିତ କରିବ ।”

ଯଶୋବନ୍ତ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପୁଅ ପୃଥ୍ବୀ ସିଂହର ପିଠିରେ ଢାଳି ଆସୁଡ଼ାଇ କହିଲେ, “ପୁଅ, ଆଉ ଡେରି କାହିଁକି ? ଯାଅ, ସିଂହ ସହିତ ଲଢ଼େଇ କରି ନିଜର ଶକ୍ତି ଦେଖାଇ ଦିଅ ।”

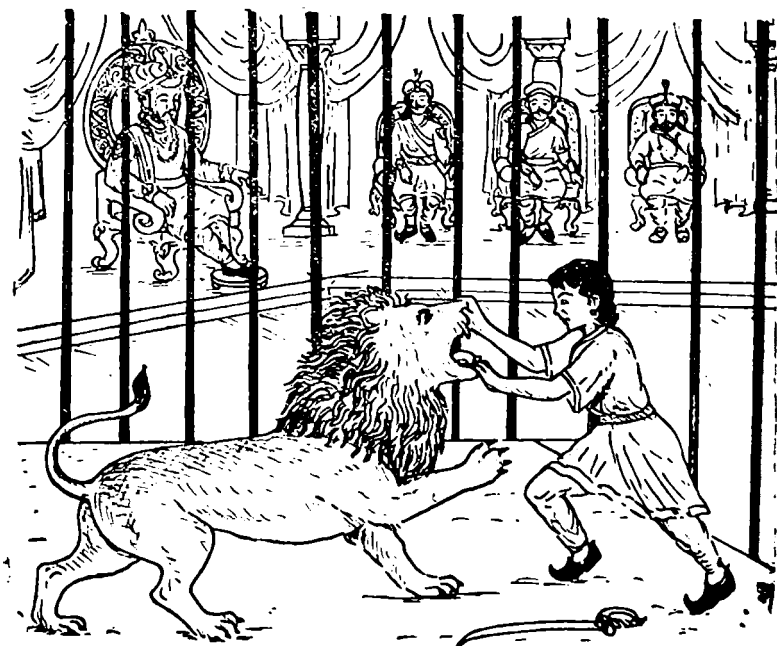
ପୃଥ୍ବୀ ସିଂହ ଯଶୋବନ୍ତଙ୍କ ପାଦ ଧୂଳି ମୁଣ୍ଡରେ ମାରିଲେ । ସେ ପିଞ୍ଜର ଭିତରେ ପଶିବାକ୍ଷଣି ତାହାର ପାଟକ ବନ୍ଦ କରି ଦିଆଗଲା ।

ପୃଥ୍ବୀ ସିଂହଙ୍କୁ ଦେଖି ସିଂହ ଗର୍ଜନ କରି ଡେଇଁ ପଡ଼ିଲା । ପୃଥ୍ବୀସିଂହ ନିଜ ଅଣ୍ଟାରୁ ଖଣ୍ଡା କାଢ଼ି ସିଂହକୁ ଚୋଟି ମାରିବାକୁ ବସିଲେ ।

ଏ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି ବାହାରୁ ଯଶୋବନ୍ତ ସିଂହ ପାଟିକରି ଉଠିଲେ,
 “ପୁଅ, ଏ କ’ଣ କରୁଛ ? ଖଣ୍ଡା ଫିଙ୍ଗିଦିଅ । ନରସ୍ତ ପଶୁ ସହିତ କ’ଣ
 ଖଣ୍ଡା ଧରି ଯୁଦ୍ଧ କରାଯାଏ !”

ବାପାଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ପୁଅଟି ସିଂହ ଖଣ୍ଡା ଫୋପାଡ଼ି ଦେଲେ ।
 ସିଂହ ସହିତ ସେ ଖାଲି ହାତରେ ଲଢ଼ିଲେ । ସିଂହ ନିଜ ଗୋଡ଼ର
 ପଞ୍ଜାହାର ପୁଅଟି ସିଂହକୁ ଆକ୍ରମଣ କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ ।

ବାଳକ ପୁଅଟି ସିଂହ କିନ୍ତୁ କୁହୁ ପଡ଼ିଲେ । ସେ ସିଂହର ତଳ
 ଆଉ ଉପର ପାଟିକୁ ନୋରରେ ଟାଣି ଧରିଲେ । ସିଂହଟି ଗୁଡ଼ିପିଟି
 ଦେଲା । ସେ ପୁଅଟି ସିଂହଙ୍କ ପାଖରୁ ରକ୍ଷା ପାଇବାପାଇଁ ବହୁ ଚେଷ୍ଟା

କଲ କିନ୍ତୁ ପାରିଲ ନାହିଁ । ସେ ନିଜର ଲଙ୍ଗୁଡ଼କୁ ଉପରକୁ ଟେକି
 ହଲାଇଲା ଏବଂ ଖାଲି ହୋଇଗଲା । ସେ ଆଉ ପୁଅଟି ସିଂହକୁ ଆକ୍ରମଣ
 କଲନାହିଁ । ପୁଅଟି ସିଂହ ମଧ୍ୟ ତାଠାରୁ ଦୂରରେ ଛୁଡ଼ି ଦେଲେ ।

ସିଂହ ହାର ମାନବାରୁ ଦରବାରରେ ବସିଥିବା ସମସ୍ତେ ବାହା
ବାହା କଲେ ।

ଏ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି ସମ୍ରାଟ ଆଉରଙ୍ଗଜେବ୍‌ଙ୍କ ଆଖି ହୋଧରେ
ନାଲ ହୋଇ ଗଲ । ସେ ସିଂହ ଦେହରେ ବଞ୍ଚି ଶେଷ ତାର ହୋଧକୁ
ବଢ଼ାଇବାପାଇଁ ଆଦେଶ ଦେଲେ ।

କର୍ମବ୍ୟାପୀମାନେ ସିଂହ ଦେହରେ ବଞ୍ଚି ଶେଷଲେ । ସିଂହ
ଗଗରେ ଗର୍ଜନ କରି ଉଠିଲା । ସେ ଡିଆଁ ମାରିଲା ପୃଥ୍ବୀ ସିଂହଙ୍କ
ଉପରକୁ ।

ପୃଥ୍ବୀ ସିଂହ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ରହିଥିଲେ । ସେ ମଧ୍ୟ ସିଂହ ଉପରକୁ
କୁଦି ପଡ଼ିଲେ । ଦୁଇଜଣ ଗଡ଼ାଗଡ଼ି ହେଲେ । ଶେଷରେ ପୃଥ୍ବୀ ସିଂହ
ମହାବଳ ସିଂହର ଦୁଇ ପାଳିଆ ପାଟିକୁ ଟାଣିଧରି ତଳେ କରୁଡ଼ି
ଦେଲେ । ସିଂହଟି ସେଇଠି ପଡ଼ି ପ୍ରାଣ ହରାଇଲା ।

ବାଳକ ପୃଥ୍ବୀ ସିଂହ ପିଞ୍ଜର ବାହାରକୁ ଚାଲିଆସିଲେ । ବାପା
ସନ୍ତୋଷେ ତାକୁ ଛୁଟି ପାଖକୁ ଭିଡ଼ିଆଣି କହିଲେ, “ସାବାସ ପୁଅ,
ତୁ ଆମ ବଂଶର ଟେକ ରଖିଲୁ ।”

ବାହା ବାହା ଶବ୍ଦରେ ଦରବାର କମ୍ପିଉଠିଲା । ସମ୍ରାଟ
ପୃଥ୍ବୀ ସିଂହଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ ପଗଡ଼ି ପିନ୍ଧାଇ ତାଙ୍କର ପ୍ରଶଂସା କଲେ ।

ଚନ୍ଦ୍ରଗୁପ୍ତ

ଚନ୍ଦ୍ରଗୁପ୍ତ ଥିଲେ ସାର୍ବଭୌମ ଜଣେ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ତଥା ଲୋକପ୍ରିୟ
ସମ୍ରାଟ ।

ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ବୟସ ମାତ୍ର ବାରବର୍ଷ ହୋଇଥାଏ ।
ଦିନେ ତାଙ୍କ ବାପାଙ୍କ ସ୍ୱଜନ୍ମଦ୍ୱାରରେ ସେମ୍ ଦେଶର ଜଣ ସେନାପତି
ପହଞ୍ଚିଲେ । ତାଙ୍କ ସହିତ କିଛି ଲୋକ ତକା ଲୁଗାଧିବା ଗୋଟିଏ ଲୁହା
ପିଞ୍ଜର ଟାଣି ଟାଣି ଦରବାରକୁ ନେଇ ଆସିଲେ ।

ସେନାପତି ସଜାକୁ ସମ୍ମାନ ଦେଖାଇ କହିଲେ, “ମହାରାଜ, ଏ
ପିଞ୍ଜରରେ ବାଦଟିଏ ଅଛି । ଆପଣଙ୍କ ସ୍ୱର୍ଗରେ କ’ଣ ଏଭଳି ବୁଦ୍ଧିମାନ
ଲୋକ ଅଛନ୍ତି, ଯିଏକି ପିଞ୍ଜରରେ ଲୁଗାଧିବା ଲୁହାଛଡ଼ାଗୁଡ଼ିକୁ ନଷ୍ଟକରି
ତହିଁରୁ ବାଦଟିକୁ ଶୂନ୍ୟ କରିଦେବେ ?”

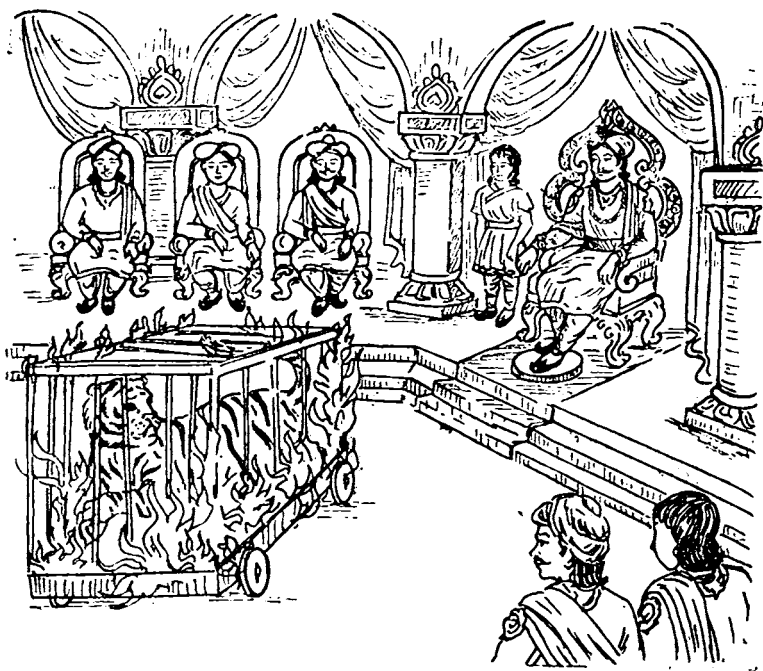
ସେନାପତିଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ସଜା ତାଙ୍କ ପାଦସମ୍ମାନଙ୍କ ମୁହଁକୁ
ଅନାଇଲେ । ସେଠାରେ ଥିବା ସମସ୍ତଙ୍କ ମୁହଁ ତଳକୁ ହୋଇଗଲା ।
କାହା ମୁହଁରୁ କଥା ବାହାରିଲା ନାହିଁ । ସେଠାରେ ବାଳକ ଚନ୍ଦ୍ରଗୁପ୍ତ
ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ । ସେ ସଜାକୁ କହିଲେ, “ମୋତେ ଆଦେଶ ଦିଅନ୍ତୁ
ବାପା । ମୁଁ ବାଦଟିକୁ ପିଞ୍ଜର ଭିତରୁ ଖାଲି କରିଦେବି ।”

ସଜାଙ୍କ ମନରେ କୌତୂହଳ ଜାତ ହେଲା । ତାଙ୍କ ଦରବାରର
ବୁଦ୍ଧିମାନ ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ଯେଉଁ କାମ କରିପାରୁ ନାହାନ୍ତି, ଚନ୍ଦ୍ରଗୁପ୍ତ ତାହା
କରିବା ପାଇଁ ଇଚ୍ଛା କରୁଛନ୍ତି ।

ସେ ଚନ୍ଦ୍ରଗୁପ୍ତଙ୍କୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ ।

ବାଳକ ଚନ୍ଦ୍ରଗୁପ୍ତ ପିଞ୍ଜରଟିକୁ ଭଲ କରି ଦେଖିଲେ । ସେ
ସଜାକୁ କହିଲେ, “ବାପା, ଏ ପିଞ୍ଜରଟିକୁ ବହୁ ସମୟ ଧରି ନିଆଁରେ
ଜଳାଇ ଦିଅନ୍ତୁ ।”

ଚନ୍ଦ୍ରଗୁପ୍ତଙ୍କ କହିବା ଅନୁଯାୟୀ ପିଞ୍ଜରଟିକୁ ବହୁ ସମୟ ଧରି ନଆଁରେ ଜଳାଇ ଦିଆଗଲା । ପିଞ୍ଜରଟି ଲୁହାରେ ତିଆରି ହୋଇଥିବାରୁ ତାହା ନଷ୍ଟ ହେଲା ନାହିଁ । ବାସନ୍ତି କନ୍ତ ଜଳପୋଡ଼ି ପାଉଁଶ ହୋଇଗଲା ।

ପିଞ୍ଜରଟି ଭିତରୁ ପାଉଁଶତଳ ଝାଡ଼ିବେଇ ଚନ୍ଦ୍ରଗୁପ୍ତ ଗଜାକୁ କହିଲେ, “ଦେଖନ୍ତୁ ବାପା, ପିଞ୍ଜରର କୌଣସି ଅଂଶ ଢଙ୍ଗି ନାହିଁ ଅଥଚ ବାସନ୍ତି ତା ଭିତରେ ନାହିଁ । ‘ତାକୁ ମୁଁ ପାଉଁଶ କରିଦେଇ ବାହାରକୁ ନେଇ ଆସିଲି ।’”

ବାଳକ ଚନ୍ଦ୍ରଗୁପ୍ତଙ୍କ ଏ ଅସାଧାରଣ ବୁଦ୍ଧି ଦେଖି ସମସ୍ତେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲେ । ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କର ପ୍ରଶଂସା କଲେ ।

ଆଲେକ୍‌ଜାଣ୍ଡର

ସମ୍ରାଟ ଆଲେକ୍‌ଜାଣ୍ଡର ଥିଲେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଯୋଦ୍ଧା ଓ ସାହସୀ । ତାଙ୍କ ପିତା ଫିଲିପ୍‌ସ ଥିଲେ ମାସାଡ଼ନିଆଁର ରାଜା । ସେତେବେଳେ ଆଲେକ୍‌ଜାଣ୍ଡରଙ୍କୁ ମୋଟେ ଦଶ ବର୍ଷ ହେବ, ସେ ସମୟରେ ଫିଲିପ୍‌ସ ଆଗପାଖରେ ଥିବା ବଡ଼ ରାଜ୍ୟ ଜୟ କରିଥିଲେ । ଫିଲିପ୍‌ସଙ୍କ ରାଜ୍ୟ ଜୟ ଦେଖି ବାଳକ ଆଲେକ୍‌ଜାଣ୍ଡର କହିଥିଲେ, “ବାପା, ତୁମେ ଏଭଳି ଭାବେ ଯଦି ସମସ୍ତ ରାଜ୍ୟ ଜୟକରି ପକାଇବ ତେବେ ମୋ ପାଇଁ ଆଉ କୌଣସି ରାଜ୍ୟ ରହିବ ନାହିଁ; ଯେଉଁ ରାଜ୍ୟକୁ ମୁଁ ଜୟ କରିବି ।”

ଥରକର କଥା । ଫିଲିପ୍‌ସଙ୍କ ରାଜଦରବାରକୁ ଏକ ନକଲି ଘୋଡ଼ା ଅଣାଗଲା । ଏହି ଘୋଡ଼ାଟି ଥିଲା ଅତ୍ୟନ୍ତ ବଳବାନ୍ କିନ୍ତୁ ଅମାନ୍ୟ । ସେ ତା ପିଠିରେ କାହାକୁ ମଧ୍ୟ ବସାଇ ଦେଉନଥିଲା ।

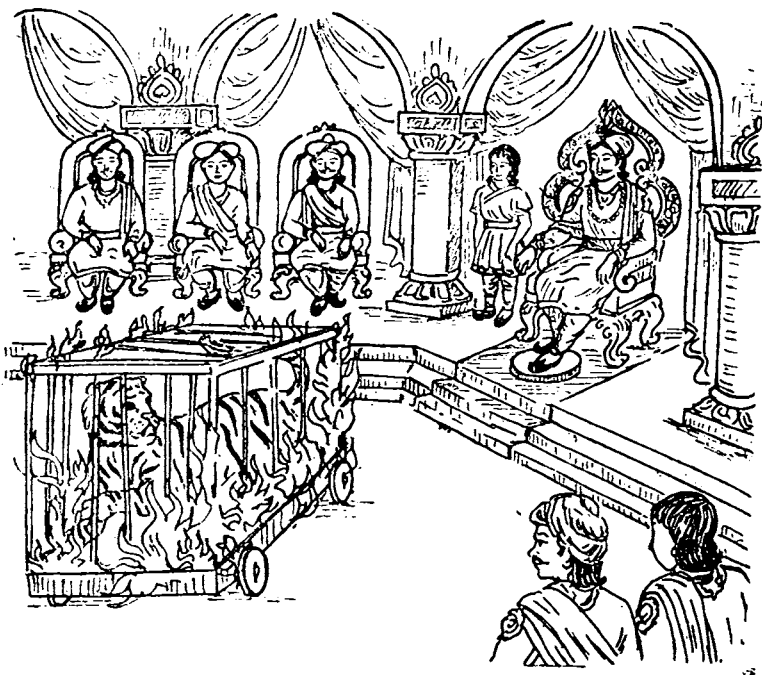
ରାଜା ଫିଲିପ୍‌ସ ଘୋଷଣା କଲେ ଯେ ଯଦି କେହି ଏ ଘୋଡ଼ା ପିଠିରେ ବସି ପାରବ ତେବେ ତାକୁ ସେ ପୁରସ୍କାର ଦେବେ ।

ଘୋଡ଼ା ପିଠିରେ ବସିବା ପାଇଁ ରାଜ ଦରବାରରେ ଥିବା ବଡ଼ ବଡ଼ ଯୋଦ୍ଧାମାନେ ମଧ୍ୟ ସାହସ କଲେ ନାହିଁ ।

ସେତେବେଳେ ବାଳକ ଆଲେକ୍‌ଜାଣ୍ଡର ଛୁଡ଼ା ହୋଇ ଫିଲିପ୍‌ସଙ୍କୁ କହିଲେ, “ବାପା, ମୋତେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦିଅନ୍ତୁ । ମୁଁ ଏ ଘୋଡ଼ା ପିଠିରେ ବସିବି । ଏ ଘୋଡ଼ାକୁ ମୁଁ ଠିକ୍ କରିବି ।”

ଫିଲିପ୍‌ସ ଆଦେଶ ଦେଲେ । ଆଲେକ୍‌ଜାଣ୍ଡର ଘୋଡ଼ା ପାଖକୁ ଆସି ଦେଖିଲେ । ଘୋଡ଼ାଟି ନିଜର ଗୁରୁକୁ ଦେଖି ଚମକି ଉଠିଲା । ସେ ଘୋଡ଼ାକୁ ସ୍ପର୍ଶ ଆଡ଼କୁ ମୁହଁ କରିଥିଲା । ଏବେ ଘୋଡ଼ା ନିଜର ଗୁରୁ ଦେଖିପାରିଲା ନାହିଁ । ଆଲେକ୍‌ଜାଣ୍ଡର ତା ଉପରକୁ କୁଦାମାର କରିପଡ଼ିଲେ । ସେ ତାକୁ ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ଦଉଡ଼ାଇଲେ । ଘୋଡ଼ାଟି

ଚନ୍ଦ୍ରଗୁପ୍ତଙ୍କ କହିବା ଅନୁଯାୟୀ ପିଞ୍ଜରଟିକୁ ବହୁ ସମୟ ଧରି ନଆଁରେ ଜଳାଇ ଦିଆଗଲା । ପିଞ୍ଜରଟି ଲୁହାରେ ତିଆରି ହୋଇଥିବାରୁ ତାହା ନଷ୍ଟ ହେଲା ନାହିଁ । ବାଦଟି କିନ୍ତୁ ଜଳପୋଡ଼ି ପାଉଁଶ ହୋଇଗଲା ।

ପିଞ୍ଜରଟି ଭିତରୁ ପାଉଁଶତଳ ଝାଡ଼ିଦେଇ ଚନ୍ଦ୍ରଗୁପ୍ତ ସଜାକୁ କହିଲେ, “ଦେଖନ୍ତୁ ବାପା, ପିଞ୍ଜରର କୌଣସି ଅଂଶ ଢଳି ନାହିଁ ଅଥଚ ବାଦଟି ତା ଭିତରେ ନାହିଁ । ‘ତାକୁ ମୁଁ ପାଉଁଶ କରିଦେଇ ବାହାରକୁ ନେଇ ଆସିଲି ।’”

ବାଳକ ଚନ୍ଦ୍ରଗୁପ୍ତଙ୍କ ଏ ଅସାଧାରଣ ବୁଦ୍ଧି ଦେଖି ସମସ୍ତେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲେ । ସମସ୍ତେ ତାଙ୍କର ପ୍ରଶଂସା କଲେ ।

ଆଲେକ୍‌ଜାଣ୍ଡର

ସମ୍ରାଟ ଆଲେକ୍‌ଜାଣ୍ଡର ଥିଲେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଯୋଦ୍ଧା ଓ ସାହସୀ । ତାଙ୍କ ପିତା ଫିଲିପ୍‌ସ ଥିଲେ ମାସାଡ଼ନିଆଁର ରାଜା । ସେତେବେଳେ ଆଲେକ୍‌ଜାଣ୍ଡରକୁ ମୋଟେ ଦଶ ବର୍ଷ ହେବ, ସେ ସମୟରେ ଫିଲିପ୍‌ସ ଆଗପାଖରେ ଥିବା ବଡ଼ ରାଜ୍ୟ ଜୟ କରିଥିଲେ । ଫିଲିପ୍‌ସଙ୍କ ରାଜ୍ୟ ଜୟ ଦେଖି ବାଳକ ଆଲେକ୍‌ଜାଣ୍ଡର କହିଥିଲେ, “ବାପା, ତୁମେ ଏଭଳି ଭାବେ ଯଦି ସମସ୍ତ ରାଜ୍ୟ ଜୟକରି ପକାଇବ ତେବେ ମୋ ପାଇଁ ଆଉ କୌଣସି ରାଜ୍ୟ ରହିବ ନାହିଁ; ଯେଉଁ ରାଜ୍ୟକୁ ମୁଁ ଜୟ କରିବି ।”

ଥରକର କଥା । ଫିଲିପ୍‌ସଙ୍କ ରାଜଦରବାରକୁ ଏକ ନକଲି ଘୋଡ଼ା ଅଣାଗଲା । ଏହି ଘୋଡ଼ାଟି ଥିଲା ଅତ୍ୟନ୍ତ ବଳବାନ୍ କିନ୍ତୁ ଅମାନିଆଁ । ସେ ତା ପିଠିରେ କାହାକୁ ମଧ୍ୟ ବସାଇ ଦେଉନଥିଲା ।

ରାଜା ଫିଲିପ୍‌ସ ଘୋଷଣା କଲେ ଯେ ଯଦି କେହି ଏ ଘୋଡ଼ା ପିଠିରେ ବସି ପାରୁବ ତେବେ ତାକୁ ସେ ପୁରସ୍କାର ଦେବେ ।

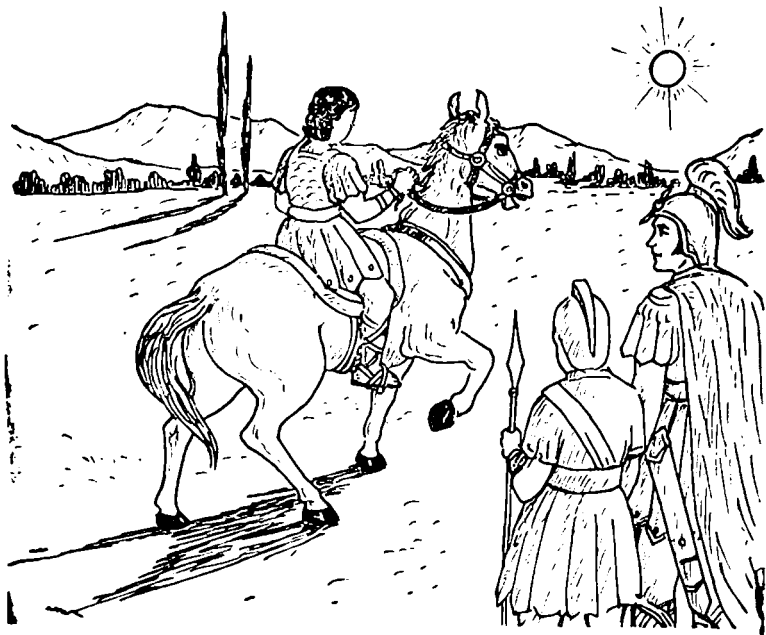
ଘୋଡ଼ା ପିଠିରେ ବସିବା ପାଇଁ ରାଜ ଦରବାରରେ ଥିବା ବଡ଼ ବଡ଼ ଯୋଦ୍ଧାମାନେ ମଧ୍ୟ ସାହସ କଲେ ନାହିଁ ।

ସେତେବେଳେ ବାଳକ ଆଲେକ୍‌ଜାଣ୍ଡର ଛୁଡ଼ା ହୋଇ ଫିଲିପ୍‌ସଙ୍କୁ କହିଲେ, “ବାପା, ମୋତେ ଅନୁମତି ଦିଅନ୍ତୁ । ମୁଁ ଏ ଘୋଡ଼ା ପିଠିରେ ବସିବି । ଏ ଘୋଡ଼ାକୁ ମୁଁ ଠିକ୍ କରିବି ।”

ଫିଲିପ୍‌ସ ଆଦେଶ ଦେଲେ । ଆଲେକ୍‌ଜାଣ୍ଡର ଘୋଡ଼ା ପାଖକୁ ଆସି ଦେଖିଲେ । ଘୋଡ଼ାଟି ନିଜର ଗୁରୁକୁ ଦେଖି ଚମକି ଉଠିଲା । ସେ ଘୋଡ଼ାକୁ ସୂର୍ଯ୍ୟ ଆଡ଼କୁ ମୁହଁ କରାଇଲେ । ଏବେ ଘୋଡ଼ା ନିଜର ଗୁରୁ ଦେଖିପାରୁ ନାହିଁ । ଆଲେକ୍‌ଜାଣ୍ଡର ତା ଉପରକୁ କୁଦାମାର ବସିପଡ଼ିଲେ । ସେ ତାକୁ ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ଦଉଡ଼ାଇଲେ । ଘୋଡ଼ାଟି

ତାଙ୍କୁ କରୁଥିବା ଦେବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟାକଲେ । କିନ୍ତୁ ଆଲେକ୍ଜାଣ୍ଡର ତାକୁ ସେ ସୁଯୋଗ ଦେଲେ ନାହିଁ । ଘୋଡ଼ାଟି ଦୌଡ଼ ଦୌଡ଼ କଲା ଓ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । ଏଣିକି ତା ଦୁଷ୍ଟାମୀ ଶୁଣିଗଲା ।

ଫିଲିପ୍ସ ଆଲେକ୍ଜାଣ୍ଡରଙ୍କ ଏଭଳି ବୁଦ୍ଧି ଓ ସାହାସ ଦେଖି କହିପକାଇଲେ, “ଆଲେକ୍ଜାଣ୍ଡର ଦିନେ ପୃଥିବୀର ଜଣେ ମହାନ ଶର ଚିଆଁ ସମ୍ରାଟ ହେବେ ।”

ଫିଲିପ୍ସଙ୍କ କଥା ସତ ହେଲା । ଆଲେକ୍ଜାଣ୍ଡର ବଡ଼ ହୋଇ ପୃଥିବୀ ଜୟ କରିବା ପାଇଁ ବାହାରିଥିଲେ ।

ଦୁର୍ଗାଦାସ

ଯୋଧପୁର ମହାବଳ ଯଶବନ୍ତ ସିଂହ ଗୋଟିଏ ଓଟକୁ ଭାରି ଭଲ ପାଉଥିଲେ । ତା ଉପରେ ବସି ସେ ଶିକାର କରିବାକୁ ଯାଉଥିଲେ ।

ଦିନେ ସେ ଶୁଣିଲେଯେ, କେନ୍ଦ୍ର ଜଣେ ତାଙ୍କ ପ୍ରିୟ ଓଟକୁ ମାରି ପକାଇଛି । ଏ କଥା ଶୁଣି ତାଙ୍କ ମନ ଦୁଃଖରେ ଭାଙ୍ଗି ଗଲା । ସେ ରାଗିଗଲେ । ଓଟ ମାରିଥିବା ଲୋକଟି ଯଦି ଧରପଡ଼େ ତେବେ ସେ ତାକୁ କଠୋର ଦଣ୍ଡ ଦେବେ ବୋଲି ମନେ ମନେ ଛୁଇଁ କଲେ ।

ଏହାର ଅନୁସନ୍ଧାନ କରିବା ପାଇଁ ଦିନେ ସେ ତାଙ୍କ ଦରବାର ଡକାଇଲେ । ଦରବାରରେ ଓଟମାନଙ୍କ ଦାୟିତ୍ବରେ ଥିବା ଲୋକଟି ଆସି ପହଞ୍ଚିଲା । ତା'ର କହିବା ଅନୁଯାୟୀ ଜଣେ ସାଧାରଣ କୃଷକକୁ ରାଜଦରବାରକୁ ଡକାଗଲା ।

ମହାବଳା କୃଷକଟିକୁ ପଚାରିଲେ, “ତୁମେ ଓଟଟିକୁ ମାରିଛ ।”

କୃଷକ କହିଲା, “ନା ମହାବଳ, ମୁଁ ମାରିନାହିଁ । ମୋର ଗୋଟିଏ ଦଶବର୍ଷର ପୁଅ ଅଛି । ସେ ଓଟଟିକୁ ମାରି ପକାଇଲା ।”

କୃଷକର କଥା ଶୁଣି ରାଜା ଖୁବ୍ ଜୋରରେ ହସିଲେ । ସେ କହିଲେ, “ତୁମେ ବାପା ନା ପୁଅର ଶତ୍ରୁ ? ପ୍ରତ୍ୟେକ ବାପା ନିଜ ପୁଅର ମଜଲ ରୁହାନ୍ତି । ପୁଅ ଉପରେ ବିପଦ ପଡ଼ିଲେ ନିଜେ ସେ ବିପଦକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ପୁଅକୁ ରକ୍ଷା କରନ୍ତି । ତୁମେ କିନ୍ତୁ ନିଜେ ଏ ବିପଦକୁ ରକ୍ଷା ପାଇବାପାଇଁ ଓଲଟି ପୁଅକୁ ଦୋଷ ଦେଉଛ !”

ମହାବଳାଙ୍କ କଥା ଶୁଣି କୃଷକ କହିଲା, “ନା ମହାବଳ, ମୁଁ ମୋଟେ ମିଛ କହୁନାହିଁ ।”

“ମୋଟେ ମିଛ କହୁନାହ ?” ମହାବଳାଙ୍କର ବିଶ୍ୱାସ ହେଲା ନାହିଁ । ସେ କର୍ମରାଶିମାନଙ୍କୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ, “ତେବେ ରାଜଦରବାରକୁ ସେ ବାଳକଟିକୁ ନେଇ ଆସ ।”

ବାଳକଟିକୁ ରାଜଦରବାରକୁ ଅଣାଗଲା । ମହାରାଜ ପଚାରିଲେ,
“ଏ ବାଳକ, ଓଟଟିକୁ କ'ଣ ମାରିଲା ?”

ବାଳକ କହିଲା, “ମୁଁ”

— “କାହିଁକି ମାରିଲା ?”

“ମହାରାଜ, ଆମେ ହେଉଛୁ ଖୁବ୍ ଗରିବ ଲୋକ । ଦୁଃଖ
କଷ୍ଟରେ ରୁଷ କରି ଆମେ ଚଳୁ । ଦିନେ ମୁଁ ଆଉ ମୋର ବାପା
ଗହମ କିଆରୀରେ ଥାଉଁ । ଠିକ୍ ଏତିକିବେଳେ ଆପଣଙ୍କ ଓଟ ରଖାଳି
କେତେକ ଓଟ ନେଇ ଆମ କିଆରୀ ଭିତର ଦେଇ ଆସିଲା । ସେ

ଜବରଦସ୍ତ ଓଟଗୁଡ଼ିକୁ ଆମ କିଆରୀରୁ ଗହମ ଖୁଆଇଲା । ମୁଁ ତାକୁ
ବହୁତ ଗୁହାରି କରି କହିଲି—ଆମେ ହେଉଛୁ ଗରିବ ଲୋକ । ଆମ
କିଆରୀରୁ ଗହମ ଖୁଆଅ ନାହିଁ । ସେ ଆମ କଥା ମାନିଲା ନାହିଁ । ରାଜାଙ୍କ
କର୍ମଚାରୀ ବୋଲି ତା ମନରେ ଅହଙ୍କାର ଥିଲା । ତେଣୁ ଉପାୟ ନଥାଇ

ଖଣ୍ଡାଟିଏ ଧରି ଓଟ ପାଖକୁ ମୁଁ ଝପଟି ଗଲି । ଓଟ ଦଳର ସବା ଆଗରେ ଚାଲୁଥିବା ଓଟଟିର ମୁଣ୍ଡକୁ ତଳକୁ ଖସାଇଦେଲି । ସେଇଠୁ ଓଟ ରଖାଳି ଭୟରେ ପଳାଇ ଗଲା । ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଓଟମାନେ ବି ଛୁନ୍ଦୁଛନ୍ତି ତୋଇଗଲେ ।”

ପିଲାଟି ମୁହଁରୁ ଏତକ ଶୁଣି ମହାଶୟନ କହିଲେ, “ଦେଖ୍ ବାଳକ, ତୁ ଯାହା କହୁଛୁ ତୋ କଥାକୁ ମୁଁ ମାନୁଛି । କିନ୍ତୁ ତୋ ବାପାଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ତୁ ମିଛରେ ନିଜ ମୁଣ୍ଡକୁ ଦୋଷ ଆଣୁଛୁ କାହିଁକି ? ତୁଟ ଏଡ଼ିକବକେଟ ପିଲାଟିଏ । ଏଡ଼େ ଉଚ୍ଚ ଓଟର ମୁଣ୍ଡ କାଟିବା ପାଇଁ ତୋ ହାତ ପଡ଼ୁଥିଲା କିପରି ? ତେଣୁ ଏହା ପୁରସ୍କାର ମିଳୁ ।”

ମହାଶୟନଙ୍କଠାରୁ ଏତକ ଶୁଣି ପିଲାଟିର ମୁଁ ଶରରେ ଲାଲ ହୋଇଗଲା । ଠିକ୍ ଏତିକିବେଳେ ଝରକା ଫାଙ୍କ ଦେଇ କେତେକ ଓଟ ଯାଉଥିବାର ସେ ଦେଖିଲା । ତା’ କାମକୁ ପ୍ରମାଣ କରି ଦେବାପାଇଁ ସେ ଏଣେ ତେଣେ ଚାହିଁଲା । ଗଜାଙ୍କ ଅଗ୍ନିରେ ବନ୍ଧା ହୋଇଥିବା ତରବାର ଆଡ଼େ ତା’ର ଆଖି ପଡ଼ିଗଲା । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେ ଗଜାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଦଉଡ଼ିଗଲା । ସେ ଗଜାଙ୍କ ଅଗ୍ନିରୁ ଖଣ୍ଡାଟିକୁ ଟାଣି ଆଣି ପାଖରେ ଯାଉଥିବା ଓଟ ଉପରକୁ ଡାକି ମାରି ଗୋଟିଏ ଚୋଟ ତା ବେଳ ଉପରେ ବସାଇଲା ।

ଦେଖୁ ଦେଖୁ ଓଟର ମୁଣ୍ଡଟି ତା’ ଲମ୍ବା ବେକରୁ ଅଲଗା ହୋଇଗଲା । ଓଟର ମୁଣ୍ଡଟିକୁ ଧରି ସେ ଗଜାଙ୍କ ପାଖରେ ପଡ଼ିଥିଲା ।

ସେ କହିଲା, “ମହାଶୟନ, ଆପଣ ଅବଶ୍ୟାସ କରୁଥିଲେ ଯେ, ମୁଁ ଶ୍ରେଷ୍ଠ ପିଲା । ଏ କାର୍ଯ୍ୟ ମୋ ହାତ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ଏହି ଦେଖନ୍ତୁ ଆଖି ସାମ୍ନାରେ ମୋ କାର୍ଯ୍ୟକୁ ମୁଁ ପ୍ରମାଣ କରି ଦେଖାଇଦେଲି ।”

ଏ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି ଗଜାଙ୍କର ପିଲାଟିର କଥା ପ୍ରତି ବିଶ୍ୱାସ ଆସିଗଲା । ସେ ତାକୁ ନିଜ କୋଳକୁ ଟାଣିଆଣି କୃଷକକୁ କହିଲେ,

“କୃଷକ, ତୁମେ ଏହି ପିଲଟିକୁ ମୋତେ ଦେଇ ଦିଅ । ପିଲଟି ବଡ଼
ସାହାସୀ ଓ ଯୋଦ୍ଧା ମଧ୍ୟ । ଏହା ଦ୍ଵାରା ଯୋଧପୁରର ଉଦ୍ଧାର
ହେବ ।

ସେହିଦିନ ପିଲଟି ଯୋଧପୁର ରାଜାଙ୍କ ଉତ୍ସାସରେ ରହିଲା । ବଡ଼
ହୋଇ ବାର ଦୁର୍ଗାଦାସ ରଠୋର ନାମରେ ସେ ଖ୍ୟାତ ହେଲା ।

କୁକା

୧୮୭୨ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦର କଥା । ଲୁଧିଆନାର ଡେପୁଟିକମିଶନର କେବନ୍ ନିଜ ଅଫିସ୍‌ର ବାରଣ୍ଡା ଉପରେ ଛୁଡ଼ା ହୋଇଥାନ୍ତି । ବାରଣ୍ଡା ତଳେ ୮୭ ଜଣ ବିଦ୍ରୋହୀ ବନ୍ଦୀ ହୋଇ ଛୁଡ଼ା ହୋଇଥାନ୍ତି । ଏହି ବିଦ୍ରୋହୀମାନେ ମାଲେରୁକୋଟ୍‌ଲରେ ଥିବା ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ଦୁର୍ଗ ଉପରେ ଚଢ଼ି ଚଢ଼ି କରିଥିଲେ । ସାଧୁ ରାମ ସିଂ ଥିଲେ ଏ ସମସ୍ତଙ୍କ ଗୁରୁ । ଭାରତରୁ ଇଂରେଜମାନଙ୍କୁ ହଟାଇବା ପାଇଁ ନିଜର ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସେ ପ୍ରେରଣା ଦେଉଥିଲେ ।

ବଡ଼ ତେଷ୍ଟାକର ମଧ୍ୟ ରାମ ସିଂଙ୍କୁ ଇଂରେଜମାନେ ଧରିପାରୁ ନଥିଲେ । କେବନ୍‌ଙ୍କ ସନ୍ଦେହ ହେଉଥିଲା କି ଏ ବିଦ୍ରୋହୀମାନେ ନିଶ୍ଚିତରୂପେ ରାମ ସିଂଙ୍କ ଶିଷ୍ୟ ହୋଇଥିବେ । ସେ ଜଣ ଜଣ କରି ବନ୍ଦୀ ହୋଇଥିବା ସମସ୍ତ ବିଦ୍ରୋହୀଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ ସେମାନେ କେଉଁ ଦଳର ଓ ସେମାନଙ୍କ ଗୁରୁ କିଏ ଏ କଥା ପଚାରୁଥିଲେ । ବନ୍ଦୀମାନଙ୍କ ଭିତରୁ କିନ୍ତୁ କେହି ହେଲେ ତାଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦେଉନଥିଲେ ।

କିନ୍ତୁ ସମୟ ପରେ ୮୭ ଜଣ ବିଦ୍ରୋହୀଙ୍କ ଭିତରେ ବନ୍ଦୀ ହୋଇ-ଥିବା ବାର ବର୍ଷର ପିଲାଟି ଉପରେ କେବନ୍‌ଙ୍କ ଆଖି ପଡ଼ିଗଲା । ପିଲାଟିର ନାଁ କୁକା । ସେ ରାମ ସିଂହଙ୍କ ଦଳରେ ରହି ଗୁପ୍ତରେ ଗୁରୁଙ୍କ ପାଖରୁ ଖବର ଆଣି ବିଦ୍ରୋହୀମାନଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚାଇ ଦେଉଥିଲା ।

କେବନ୍ ତା' ପାଖକୁ ଆସି ପଚାରିଲେ, “ଏ ପିଲା ତୋ ନାଁ କ'ଣ ?”

କେବନ୍‌ଙ୍କ କଥା ଶୁଣି କୁକା ତାଙ୍କୁ ବଡ଼ ବଡ଼ ଆଖିକରି ଚାହିଁଲା । ସେ ପଦେ ହେଲେ କଥା କହିଲା ନାହିଁ । କେବନ୍ ତା କାନ୍ଧରେ ହାତ ପକାଇ ପୁଣି ପଚାରିଲେ, “ଏ ପିଲା ତୋ ନାଁ କ'ଣ ? ତୁ କେଉଁ ଦଳର?”

କୁକା ଏଥର ଶଗିଯାଇ ତା'କାର ଉପରେ ଥିବା କେବନ୍ଙ୍କ ହାତକୁ ଧରି ଛୁଆଡ଼ି ଦେଲା । କେବନ୍ ବ ଶଗି ଉଠିଲେ । ସେ ତା ଗାଲରେ ଶୁପୁଡ଼ାଏ ଦେଇ କହିଲେ, “କହ, ଏ ଯେଉଁ ଲୋକମାନେ ବନ୍ଦୀ ହୋଇଛନ୍ତି ଏମାନେ କେଉଁ ଦଳର ? ଏମାନଙ୍କ ଗୁରୁ କିଏ ?”

ସେତେବେଳେ ବନ୍ଦୀ ହୋଇଥିବା ସମସ୍ତ ବିଦ୍ରୋହୀ ପାଟିକରି ଉଠିଲେ, “କୁକା ! ବରଂ ତୋତେ ମାରି ଦିଆଯାଉ ତଥାପି ତୁ କୌଣସି କଥା କହନାହିଁ ।”

କେବନ୍ ଗୋଟି ଗୋଟି କରି ସମସ୍ତ ବିଦ୍ରୋହୀମାନଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଆଙ୍ଗୁଳି ଦେଖାଇ ପଚାରିଲେ, “ବାଳକ, କହ, ଏ ଭିତରେ ତୁମ ଦଳର ଗୁରୁ କିଏ ଅଛନ୍ତି ?”

କୁକା କିଛି କହିଲା ନାହିଁ । ତା'ପରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଜେଲକୁ ପଠାଇ ଦିଆଗଲା ।

ତା' ପରଦିନ ସେହି ୮୭ ଜଣ ବନ୍ଦୀକୁ ଆଖି ପୁଣି କେବନ୍ଙ୍କ ଆଗରେ ଛୁଡ଼ା କରାଗଲା । କେବନ୍ ସେତେବେଳେ ହାତରେ ଗୋଟିଏ ହଳଦିଆ ରଙ୍ଗର କାଗଜ ଧରିଥାନ୍ତି । ସେ ବିଦ୍ରୋହୀମାନଙ୍କୁ କହିଲେ, “ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କ ଗୁରୁ କିଏ-ମୋତେ ଜଣା ପଡ଼ିଗଲା । ରାମ ସିଂ ହେଉଛନ୍ତି ତୁମ ସମସ୍ତଙ୍କ ଗୁରୁ । ତୁମେ ତାଙ୍କ ବିନା ଆଦେଶରେ ମାଲେର କୋଟିଲର ଦୁର୍ଗ ଉପରେ ଚଢ଼ି କରୁଥିବାରୁ ସେ ତୁମ ଉପରେ ବିରକ୍ତ ହୋଇ ଚିଠି ଲେଖିଛନ୍ତି । ତହିଁରେ ସେ ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କୁ ତଡ଼ିଦେବେ ବୋଲି ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ।”

କେବନ୍ଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ବିଦ୍ରୋହୀମାନେ ପାଟିକରି ଉଠିଲେ, “ନାଁ ଏହା କଦାପି ହୋଇ ନ ପାରେ । ଆମ୍ଭମାନଙ୍କ ଗୁରୁ କେବେହେଲେ ଏମିତି ଲେଖିବେ ନାହିଁ । ଏହା ଏକ ଜାଲ ଚିଠି ।”

କେବନ୍ କହିଲେ, “ତେବେ ଏଥର ଜଣା ଗଲା ଯେ ତୁମ୍ଭମାନେ ରାମ ସିଂଙ୍କ ଦଳର ଲୋକ । ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କ ଭିତରୁ କାହାକୁ ବି ମୁଁ ବଞ୍ଚିବାକୁ

ଦେବ ନାହିଁ । ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଏବେ ତୋପ ମୁହଁରେ ଛିଡ଼ା କରାଇ ଉଡ଼ାଇ ଦିଆଯିବ ।”

ଏହାପରେ ଦଶଜଣ ବିଦ୍ରୋହୀଙ୍କୁ ଏକା ସାଙ୍ଗରେ ବାନ୍ଧି ପକାଇ ତୋପ ସାମ୍ନାକୁ ନିଆଗଲା । ତୋପ ଭିତରେ ଥିବା ବାରୁଦରେ ନିଆଁ ଲଗାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଉଡ଼ାଇ ଦିଆଗଲା ।

ପରୁଷ ଜଣ ବିଦ୍ରୋହୀଙ୍କୁ ଉଡ଼ାଇ ଦେଇ ସାରିଲା ପରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଦଶ ଜଣିଆଁ ଦଳ ସହିତ କୁକାର ପାଳି ପଡ଼ିଲା । ସେତେବେଳେ କେବନ୍‌ଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ପାଖରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିଲେ । ବାର ବର୍ଷର ପିଲା କୁକ କୁ ଦେଖି ତାଙ୍କ ମନରେ ଦୟା ହେଲା । ସେ କୁକାକୁ ଗୁଡ଼ି ଦେବାପାଇଁ ନିଜ ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ବହୁତ ଅନୁରୋଧ କଲେ ।

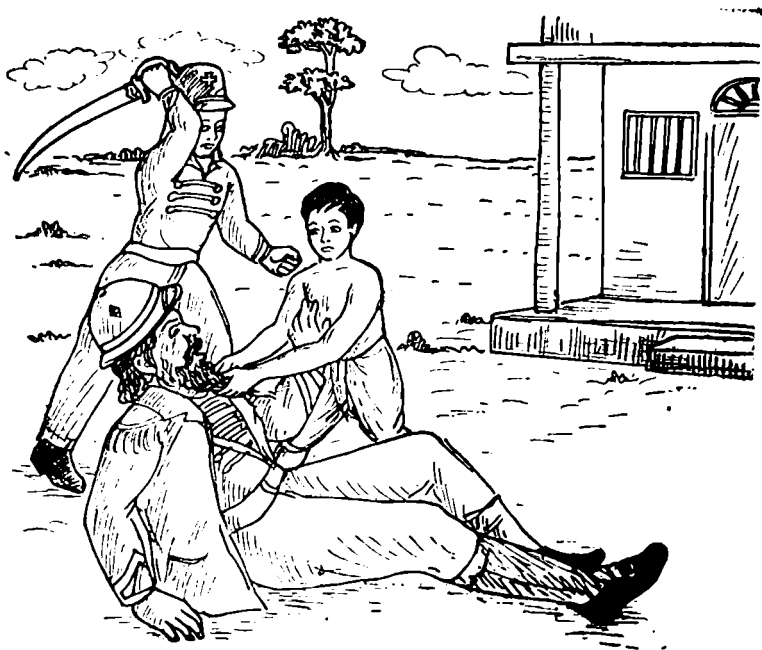
ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କ କଥାଶୁଣି କେବନ୍ କୁକା ପାଖକୁ ଯାଇ କହିଲେ, “ଏ ପିଲା, ମୁଁ ତୋତେ ଗୁଡ଼ି ଦେଉଛି । ହେଲେ ତୁ ଆଉ ରାମ ସିଂହ ଦଳରେ ମିଶିବୁ ନାହିଁ ।”

କେବନ୍‌ଙ୍କ କଥା ସରିତ୍ତକ ନାହିଁ କୁକାର ମୁହଁ ରାଗରେ ଲାଲ ହୋଇଗଲା । ତା’ହାତରୁ ଶିକୁଳ ଯେମିତି ଖୋଲି ଦିଆଯାଇଛି ସେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କେବନ୍‌ଙ୍କ ଦାଡ଼ିକୁ ଦୁଇ ହାତରେ ଧରି ପକାଇଲା ।

କେବନ୍ ତଳେ ପଡ଼ିଗଲେ । କୁକା କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ଦାଡ଼ିକୁ ମୋଟେ ଗୁଡ଼ିଲା ନାହିଁ । କେବନ୍ ତା ହାତରୁ ଦାଡ଼ିକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ପାଇଁ ବହୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ; କିନ୍ତୁ ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ପାଖରେ ଛିଡ଼ାହୋଇଥିବା ସିପାହୀକୁ ସେ ସଙ୍କେତ ଦେଲେ । ସିପାହୀଟି ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ କୁକାର ଦୁଇ ହାତକୁ କାଟି ପକାଇଲା । କୁକା ତଳେ ପଡ଼ିଗଲା; କିନ୍ତୁ ତା ଦୁଇହାତ କେବନ୍‌ଙ୍କ ଦାଡ଼ିରେ ଝୁଲି ରହିଲା ।

ଦାଡ଼ିକୁ ଜାବୁଡ଼ିଧରି ଝୁଲୁଥିବା ହାତ ଦୁଇଟିକୁ ଦେଖି କେବନ୍ ସିହର ଉଠିଲେ । ଏହାପରେ ସିପାହୀମାନେ କୁକାକୁ ଟିକଟିକ କରି କାଟି ପକାଇଲେ । ତଥାପି କୁକା ମୁହଁରୁ ‘ଓଃ’ ଶବ୍ଦଟିଏ ମଧ୍ୟ ବାହାରିଲା ନାହିଁ ।

ତା' ପରଦିନ ବାକିତକ ବିଦ୍ରୋହୀଙ୍କୁ ପାଣି କାଠରେ ଝୁଲାଇ
ଦିଆଗଲା । ପାଣି ପାଇବା ପୂର୍ବରୁ ସେମାନେ ଶହୀଦ କୁକାର ଜୟ ଜୟ
ଶବ୍ଦରେ ସ୍ଥାନଟିକୁ କମ୍ପାଇ ଦେଲେ ।

ହୋରେସିୟୋ ନେଲ୍‌ସନ୍

ହୋରେସିୟୋ ନେଲ୍‌ସନ୍ ମାମୁଁ ମୌରସ୍‌ସାଙ୍କେଙ୍ଗ୍ ଜାହାଜର
କାପ୍ତାନ୍ ହେଲେ । ବାଳକ ନେଲ୍‌ସନ୍ ମନ ଆନନ୍ଦରେ ପୂରି ଉଠିଲା ।
ସେ ନିଜ ବାପାଙ୍କଦ୍ୱାରା ମାମୁଁଙ୍କ ପାଖକୁ ଚିଠି ଲେଖାଇଲେ ଯେ,
ଜାହାଜରେ କାମ ଶିଖିବାପାଇଁ ସେ ଆଗ୍ରହୀ । ଏହାଦ୍ୱାରା ବଢ଼ିଲା ଦେଶ
ବୁଲିବା ପାଇଁ ସେ ଆଗ୍ରହୀ । ଏହାଦ୍ୱାରା ବଢ଼ିଲା ଦେଶ ବୁଲିବା ପାଇଁ
ତାଙ୍କୁ ସୁଯୋଗ ମିଳିବ ।

ନେଲ୍‌ସନ୍ ଆଗ୍ରହ ଦେଖି ମାମୁଁ ତାଙ୍କୁ ଡକାଇ ନେଲେ ।
ମାମୁଁଙ୍କ ସହିତ ଜାହାଜରେ ସେ ବହୁ ସ୍ଥାନ ବୁଲିଲେ । ଜାହାଜରେ
କାମ କରି ପିଲାଦିନୁ ସେ ଜଣେ ଚତୁର ନାବିକ ହୋଇ ପାରିଲେ ।

ଥରେ ରେସ୍‌ହାର୍ସ ନାମକ ଏକ ଜାହାଜ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ
ଅନୁସନ୍ଧାନରେ ଯିବାପାଇଁ ଠିକ୍ ହେଲା । ନେଲ୍‌ସନ୍ ଓ ତାଙ୍କ ମାମୁଁ
ନାବିକରୂପେ ଏ ଜାହାଜରେ ଯାତ୍ରା କଲେ ।

ଏ ଯାତ୍ରା ଥିଲା ଅତି ଉତ୍ସାହାଳୁ । ଜମାଟବନ୍ଦା ବରଫର ସମୁଦ୍ର
ଉପରେ ଯିବାକୁ ପଡ଼ୁଥିଲା ।

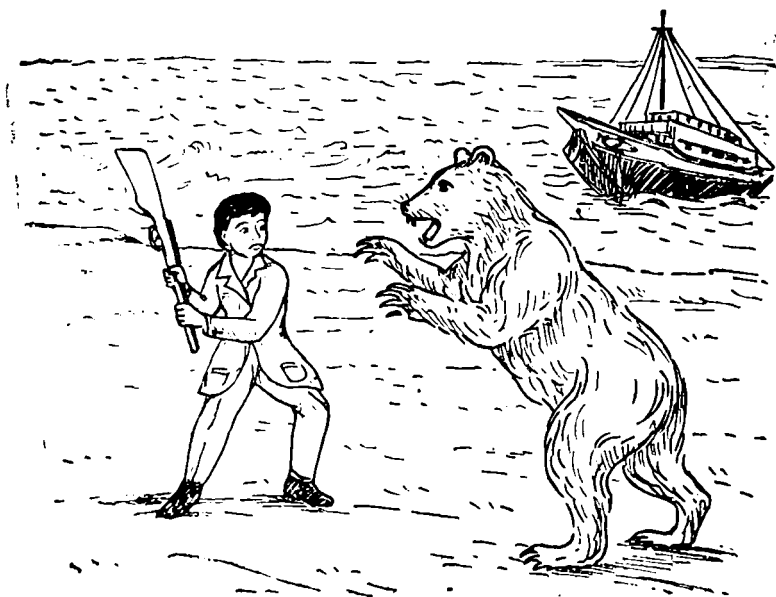
ଦିନ ଦିନ ଧରି ଜାହାଜ ଚାଲିଲା । ଥରେ ଜାହାଜଟି ଗୋଟିଏ
ସ୍ଥାନରେ ନିଜର ପକାଇ ଅଟକିଲା । ନେଲ୍‌ସନ୍ ତାଙ୍କର ଜଣେ ସାଙ୍ଗକୁ
ନେଇ ପଦାକୁ ବୁଲିବାକୁ ଆସିଲେ । କିଛିବାଟ ଗଲପରେ ଗୋଟିଏ
ମସ୍ତବଡ଼ ଧଳାଶୁଆ ସେମାନଙ୍କୁ ଗୋଡ଼ାଇଲା ।

ନେଲ୍‌ସନ୍ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ନିଜ ବନ୍ଧୁଙ୍କ କାଢ଼ି ଭଲ ଉପରକୁ
ଗୁଲି ଚଳାଇଲେ । କିନ୍ତୁ ଗୁଲି ଭଲ ଦେହରେ ବାଜିଲା ନାହିଁ ।

ସମେ ଭଲୁଟି ଅତି ପାଖକୁ ଆସିବାରୁ ନେଲ୍‌ସନ୍ ସାଥୀ

ଦଉଡ଼ି ପଳାଇଲେ ଜାହାଜ ଉପରକୁ । ସେ କାପ୍ରାନ୍ ଓ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ
ଡାକି ଆଣିଲେ ।

ଏ ମଧ୍ୟରେ ନେଲ୍ ସନ୍ଙ୍କ ବନ୍ଧୁଙ୍କୁ ଗୁଳି ସରିଗଲା । ସେ
ବନ୍ଧୁଙ୍କୁ ଓଲଟାଇ ଭଲୁକୁ ପିଟିବାରେ ଲାଗିଲେ ।

ଭଲୁ ଓ ନେଲ୍ ସନ୍ଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଲଢ଼େଇ ଚାଲିଥାଏ । କାପ୍ରାନ୍ ଓ
ଅନ୍ୟମାନେ ପହଞ୍ଚିଗଲେ । କାପ୍ରାନ୍ ଗୁଳି ଚଳାଇଲେ । ଭଲୁଟି ଟଳି
ପଡ଼ିଲା ।

ସେ ବାଳକ ନେଲ୍ ସନ୍ଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ, “କ’ଣ ଭଲୁକୁ ଦେଖି
ତୁମକୁ ଭୟ ଲାଗିଲା ନାହିଁ ? ତୁମେ ତା ସହିତ ଲଢ଼େଇ ଆରମ୍ଭ
କରିଦେଲା ?”

ନେଲ୍ ସନ୍ କହିଲେ, “ମୁଁ ଏ ଭାଲୁର ରୁମରୁମିଆଁ ପୁଲ ମୋ
ବାପାଙ୍କ ନମିତ୍ତ ନେବାକୁ ମନେ ମନେ ଠିକ୍ କରୁଥିଲି ।”

ନେଲ୍ ସନ୍ କି କଥା ଶୁଣି ସମସ୍ତେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲେ ।

ଏହି ନେଲ୍ ସନ୍ ବଡ଼ ହୋଇ ଇଂଲଣ୍ଡ ଜଳସେନାର ପ୍ରଧାନ
ସେନାପତି ହୋଇପାରୁଥିଲେ । ତାଙ୍କର ବାଉର କାହାଣୀ ଆଜି ମଧ୍ୟ
ଇଂଲଣ୍ଡବାସୀଙ୍କୁ ଆନନ୍ଦ ଦେଉଛି ।

ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର ଆଜାଦ୍

୧୯୨୦ ମସିହାର କଥା ।

ସାରା ଦେଶରେ ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ବରୁଦରେ ଆନ୍ଦୋଳନ ଚାଲିଥାଏ । ସେହି ବର୍ଷ ବନାରସ ସହରରେ ଏକ ଶୋଭାଯାତ୍ରା ବାହାରିଲା । ଲୋକମାନେ ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ ଭାଗନେଇ ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କ ବରୁଦରେ ସ୍ମାରକ ଦେଉଥିଲେ । ଏହି ଶୋଭାଯାତ୍ରା ପଛରେ ଚଉଦ ବର୍ଷର ଏକ ପିଲା ମଧ୍ୟ ଚାଲିଥାଏ ।

ଶୋଭାଯାତ୍ରା କିଛି ବାଟ ଆଗକୁ ବଢ଼ିଲାପରେ ଜଣେ ଇଂରେଜ କମାଣ୍ଡର ଦଳେ ସୈନ୍ୟନେଇ ପହଞ୍ଚିଲେ । ସେ ଲୋକଙ୍କ ଉପରେ ଲଠି ଚଳାଇବା ପାଇଁ ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଆଦେଶ ଦେଲେ ।

ସୈନ୍ୟମାନେ ଲଠି ଚଳାଇଲେ । ଲୋକମାନେ ଖଣ୍ଡିଆ ଖାବର ହୋଇ ଏଣେ ତେଣେ ଦୌଡ଼ିବାରେ ଲାଗିଲେ ।

ଠିକ୍ ଏତିକିବେଳେ ଶୋଭାଯାତ୍ରାରେ ଆଗକୁ ବଢ଼ୁଥିବା ପିଲାଟି ଭୁଲିଥିବା ଟେକାଟିଏ ଗୋଟାଇ ଇଂରେଜ କମାଣ୍ଡରଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ଉପରକୁ ଫୋପାଡ଼ି ଦେଲା । କମାଣ୍ଡରଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରୁ ଝର ଝର ହୋଇ ରକ୍ତ ବୋହିଲା । ସେ ଟଳି ପଡ଼ିଲେ । ପିଲାଟି ଧାଇଁ ଧାଇଁ ପଳାଇଗଲା ।

ସୈନ୍ୟମାନେ ସାରା ବନାରସ ସହରରେ ପିଲାଟିକୁ ଖୋଜିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଶେଷରେ ସେହି ପିଲାଟିକୁ ସେମାନେ ଗୋଟିଏ ଘରୁ ବନ୍ଦୀ କରି ନେଇ ଆସିଲେ । ଆଉ ଜଣେ ଇଂରେଜ ଅଫିସର ପିଲାଟିକୁ ପଚାରିଲେ, “ତୋ ନାଁ କ’ଣ ?”

ସେ କହିଲା, “ମୋ ନାଁ ଆଜାଦ୍ ।”

—“ତୋ ବାପା ନାଁ ?”

—“ସ୍ୱରାଜ୍ୟ”

—“ତୁ କାହିଁକି କମାଣ୍ଡରଙ୍କ ଉପରକୁ ଟେକା ମାରିଲୁ?”

“ଦେଶର ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇଁ” । ପିଲଟି ସାହାସର ସହିତ ଉତ୍ତର ଦେଲା ।

ଇଂରେଜ ଅଫିସର ରାଗିଯାଇ ତାକୁ ବେତରେ ମାରିଲେ । ହେଲେ ପିଲଟି ବେତମାଡ଼ ଖାଇ ମଧ୍ୟ ସ୍ତୋଗନ ଦେଉଥାଏ—“ଭାରତ ମାତା ଜୀ ଜୟ”, “ବନ୍ଦେ ମାତରମ୍” ।

ଇଂରେଜ ଅଫିସରଙ୍କ ଫୋପ ବଢ଼ିଗଲା । ସେ ତାକୁ ଆନା ହାଜତରେ ନେଇ ରଖିଲେ । ବାଲକଟି ଦେହରୁ ପୋଷାକ ପତ୍ତ ଓହ୍ଲାଇ ଦିଆଗଲା । ଅଫିସର ମନେ ମନେ ଭାବିଲେ ରାତିରେ ଯେତେବେଳେ ଶୁଷ୍କ ଅଣ୍ଟା ହେବ ପିଲଟି ଶୀତରେ ଥରବ । ସେ ତାଙ୍କୁ ଗରମ ପୋଷାକ ମାଗିବା ପାଇଁ ହାରିଗୁହାରି କରିବ ।

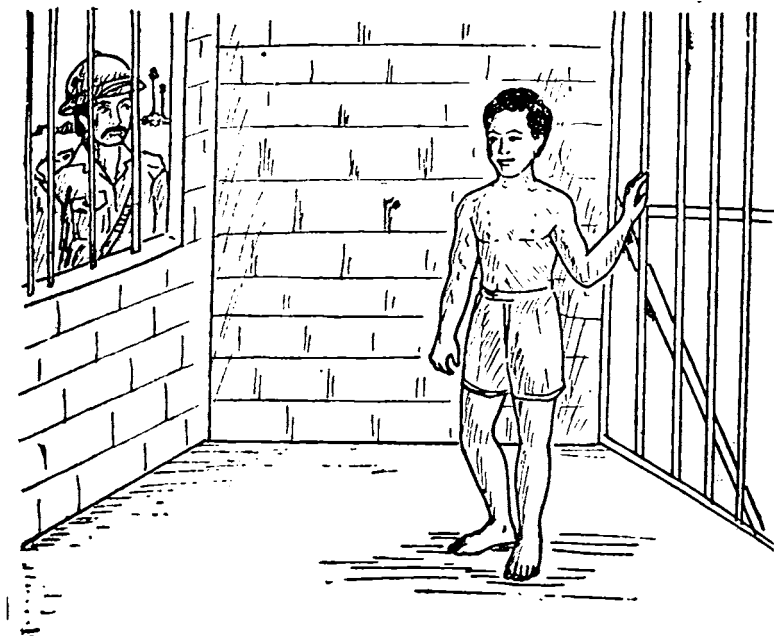
ସେ ଦିନ ରାତି ହେଲା । ବନାରସରେ ଭାରି ଥଣ୍ଡା ହୁଏ । ଇଂରେଜ ଅଫିସର ପିଲଟି ଶୀତରେ କରଳ କଷ୍ଟ ପାଉଥିବ ଏ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖିବା ପାଇଁ ହାଜତର ଝରକା ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ହେଲେ ସେ ଯାହା ଦେଖିଲେ ତଟସ୍ଥ ହୋଇଗଲେ । ଅଣ୍ଟାରେ ପିଲଟି ଥରବ କ’ଣ ବରଂ ତା’ ଦେହରୁ ଗମ ଗମ ହୋଇ ଝାଳ ବୋହୁଛି ।

ଇଂରେଜ ଅଫିସର ଲଜରେ ଫେରି ଅସିଲେ ; ତା’ ପରଦିନ ଏହି ପିଲଟ କଥା ବନାରସ ସାରା ପ୍ରଭୁର ହୋଇଗଲା । ସହରର ହଜାର ହଜାର ଲୋକ ଆସି ଏହି ପିଲଟିକୁ ମୁକ୍ତି ଦେବା ପାଇଁ ଦାବୀ କଲେ । ପିଲଟିକୁ ନ ଛାଡ଼ିଲେ ଗଣ୍ଡଗୋଳ ବଢ଼ିଯିବ ଭାବ ଇଂରେଜ ଅଫିସର ପିଲଟିକୁ ମୁକ୍ତି ଦେଲେ ।

ସହରର ଲୋକମାନେ ପିଲଟିର ବେକରେ ଫୁଲମାଳ ପିନ୍ଧାଇ ସହରସାରା ବୁଲାଇଲେ ।

ପିଲଟି ମନେ ମନେ ଭାବିଲା ପଥରଟିଏ ମାରି ଯଦି ସେ ଏତେ ସମ୍ମାନ ପାଇଲା ତେବେ ତ ଗୁଳି ଚଳାଇଲେ ଲୋକେ ତାକୁ ଆହୁରି ସମ୍ମାନ ଦେବେ ।

ସେହିଦିନଠାରୁ ସେ ଗୁଳି ଚଳାଇବା ଶିଖିଲା । ସାରା ଜୀବନ
ଦେଶକୁ ସ୍ୱାଧୀନ କରିବା ପାଇଁ ସେ ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କ ସହିତ
ଲଢ଼େଇ କରି ଶେଷରେ ଶମ୍ଭାବ ହେଲା ।

ଏହି ପିଲାଟି ଆଜି କେହି ନୁହେଁ—ବିପ୍ଳବୀ ଚନ୍ଦ୍ରଶେଖର
ଆଜାଦ ।

ଗ୍ରେସ୍ ଡାଲିଂ

ସମୁଦ୍ର ଭିତରେ ଅନେକ ସ୍ଥାନରେ ଗ୍ରେଟବଡ଼ ପାହାଡ଼ ତଥା ପଥର ଚଢ଼ାଣ ମାନଥାଏ । ପାଣି ଉପରକୁ ଏହା ଦେଖାଯାଏ ନାହିଁ । ବେଳେବେଳେ ଜାହାଜଗୁଡ଼ିକ ଏହି ବାଟଦେଇ ଗଲବେଳେ ପାହାଡ଼ରେ ଧକ୍କା ଖାଇ ଚୁର୍ମାରୁ ହୋଇଯାଆନ୍ତି । ଏହିଭଳି ସ୍ଥାନରେ ଅତି ଉଚ୍ଚର ବଜ୍ରାଦର ମାନ ତଥାବ ଦୋଇଥାଏ । ଏହାକୁ ଲଇଟ୍ ହାଉସ କହନ୍ତି । ଶୁଣିହେଲେ ଖୁବ୍ ଦୂରରୁ ଜାହାଜଗୁଡ଼ିକ ବଜ୍ରାଦରର ଆଲୋକ ଦେଖି ସତର୍କ ହୋଇଯାନ୍ତି । ବଜ୍ରାଦରର ତଳ ଅଂଶରେ ଜଗୁଆଳିମାନେ ପରିବାର ସହିତ ରହନ୍ତି ।

ଇଂଲଣ୍ଡ ନିକଟରେ ଏଭଳି ଏକ ବଜ୍ରାଦର ଅଛି । ସେଠି ଗ୍ରେସ୍ ଡାଲିଂ ନାମକ ୧୨ ବର୍ଷର ଝିଅ ତା ବାପା ମାଙ୍କ ସହିତ ରହୁଥିଲା ।

ଥରେ ଗ୍ରେସ୍ ଡାଲିଂର ବାପା କୌଣସି କାମରେ ଇଂଲଣ୍ଡ ଯାଇଥିଲେ । ସେଦିନ ସନ୍ଧ୍ୟାସୁଦ୍ଧା ସେ ଫେରିଲେ ନାହିଁ । ଶୁଣିଲେ ସମୁଦ୍ରରେ ବଡ଼ ଉଠିଲା । ବଡ଼ ଅଧରେ ଏକ ପ୍ରବଳ ଶବ୍ଦରେ ଗ୍ରେସ୍ ଓ ତା ମାଆଙ୍କର ନିଦ ଘଟିଗଲା ।

ଗ୍ରେସ୍ ମାଆ କହିଲେ, “ବୋଧହୁଏ କୌଣସି ଜାହାଜ ପଥର ଦେହରେ ଧକ୍କା ଲାଗି ନଷ୍ଟ ହୋଇ ଯାଇଛି ।”

ଶୁଣିଲେ ଗ୍ରେସ୍ ଓ ତା ମାଆ ଆଉ ଶୋଇଲେ ନାହିଁ । ତା ପରଦିନ ଅତି ସକାଳୁ ଗ୍ରେସ୍ ଡାଲିଂ ଦୂରଦିନ କାତନେଇ ବଜ୍ରାଦର ଉପରକୁ ଚଢ଼ି ଦେଖିଲା, ପ୍ରାୟ ୫ ମାଇଲର ଦୂରରେ ଜାହାଜଟିଏ ଘଟି-ରୁଜି ତାର କାଠ ଖଣ୍ଡମାନ ଘସୁଛି । ତାର ଉପରେ କିଛି ଲୋକ ଆଶ୍ରୟ ନେଇଛନ୍ତି ।

ଗ୍ରେସ୍ ଡାଲିଂ ଗ୍ରେଟିଆ ଡଙ୍ଗାଟିରେ ଯାଇ ସେମାନଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବାକୁ ଠିକ୍ କଲା । ହେଲେ ମାଆ ତାର ମନାକଲେ । ସମୁଦ୍ରରେ ବଡ଼ ବଡ଼ ଲହଡ଼ାମାନ ଉଠୁଛି । ତା ଭିତରକୁ ଡଙ୍ଗାଢେଇ ଯିବାମାନେ ବିପଦକୁ ବରଣ କରିବା ।

ଗ୍ରେସ୍ ଡାଲିଂ କିନ୍ତୁ ମାଆଙ୍କ କଥା ଶୁଣିଲ ନାହିଁ । ସେ ଗ୍ରେଟିଆ ଡଙ୍ଗାଟିରେ ଆଡୁଲ ମାରି ମାରି ସମୁଦ୍ର ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲା । ମାଆ ତାର ପଛରୁ ବହୁତ ଡାକିଲେ । ସେ କିନ୍ତୁ ଶୁଣିଲ ନାହିଁ ।

କିଛି ସମୟପରେ ସେ ସମୁଦ୍ର ଭିତରେ ଘାସୁଥିବା କାଠ ଫାଳିଆ-ମାନଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ସେ ଦେଖିଲା କିଛି ଲୋକ ତାର ଉପରେ ଅସହାୟ ଅବସ୍ଥାରେ ଆଶ୍ରୟ ନେଇଛନ୍ତି ।

ଗ୍ରେସ୍ ଡାଲିଂ ଜଣ ଜଣ କରି ନିଜ ଡଙ୍ଗା ଉପରକୁ ନେଇ ଆସିଲା । କିଛି ସମୟପରେ ସେ ଡଙ୍ଗା ବାହି ବାହି ବଢ଼ାଘର ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ତେଣେ ତା ମାଆ ତାକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଥାନ୍ତି ।

ଗ୍ରେସ୍ ଡାଲିଂ ଓ ତା ମାଆ ଯାତ୍ରୀମାନଙ୍କର ବହୁତ ସେବା-କଲେ । ଜାହାଜର ଯାତ୍ରୀମାନେ ପ୍ରସେସକାଶ ଏହି ସାହସୀ ବାଳିକାକୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଜଣାଇଲେ ।

ଟାମସ୍ ଫିସ୍

ସେତେବେଳେ କୁମିୟା ଓ ଋଷ ମଧ୍ୟରେ ଘମାଘୋଟ ଯୁଦ୍ଧ ଚାଲିଥାଏ । କୁମିୟା ସୈନ୍ୟ ଦଳର ବେଣ୍ଟ୍ ପାଟୀରେ ଟାମସ୍ ଫିସ୍ ନାମକ ଅଳ୍ପ ବୟସ୍କର ବାଳକ ବନ୍ଦୀ ବଜାଉଥାଏ ।

ଦିନେ ଟାମସ୍ ଫିସ୍ ଦେଖିଲା ସୈନିକ ଜଣେ ଭୂମିରେ ଲେଟି ପଡ଼ିଛି । ତା ଦେହର ବହୁ ସ୍ଥାନରୁ ରକ୍ତ ବୋହୁଛି । ସୈନିକଟି ଆଉ ଜଣେ ସୈନିକକୁ କହୁଛି, “ଓଃ ଶୁଷ୍କ କଷ୍ଟ । ଏଭଳି ସମୟରେ ମୋତେ କିଏ କପେ ଚାହିଦାକ ।”

ଆହତ ସୈନିକର କଥା ଶୁଣି ଟାମସ୍ ଫିସ୍‌ର ହୃଦୟ ତରଳ ଗଲା । ସେ ସୈନିକଟିର ପାଖକୁ ଆସି କହିଲା, “ଟିକିଏ ଅପେକ୍ଷା କରନ୍ତୁ । ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ପାଇଁ ଚିକିତ୍ସା କରି ଆସୁଛି ।”

ଟାମସ୍ ଫିସ୍ ସେଇଠି କୁଟାକାଠି ସଗ୍ରହ କରି ଚାଲି ଉଠିଲା ।
 ସେହି ସମୟରେ ଶତ୍ରୁପକ୍ଷରୁ ଗୁଳି ବର୍ଷା ହେଲା । ଗୋଟିଏ ଗୁଳି ଆସି ଟାମସ୍
 ଫିସ୍‌ର ଚୋପି ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଗଲିଲା । ଆଉ ଏକ ଗୁଳି ଆସି ତାର
 ଗୋଟିଏ ହାତକୁ ଜଖମ କରିଦେଲା । ତଥାପି ଉତ୍ସ ନକରି ସେ ଆହତ
 ସୈନିକ ପାଖକୁ ଯାଇ ଚାଲି ଯିଆଇଲା ।

ରା ପିଇସାର ସୈନିକଟି ଟିକିଏ ସୁସ୍ଥହେଲା । ପର ଦୁଃଖରେ ଦୁଃଖୀ
 ଏହି ସାହସୀ ବାଳକକୁ ସେ ଆଶୀର୍ବାଦ କଲା ।

କାର୍ଲ ସ୍ପିଙ୍ଗେଲ

କାର୍ଲ ସ୍ପିଙ୍ଗେଲ ଚଉଦ ବର୍ଷର ବାଳକ । ତା ବାପା ରେଲ ବିକ୍ରୟରେ ଜଗୁଆଳୀ କାମ କରୁଥିଲେ । ନିତଦିନ ନଦୀ ଉପରେ ଥିବା ଏକ ରେଲ ପୋଲକୁ ଜଗିବା ତାଙ୍କର କାମ ।

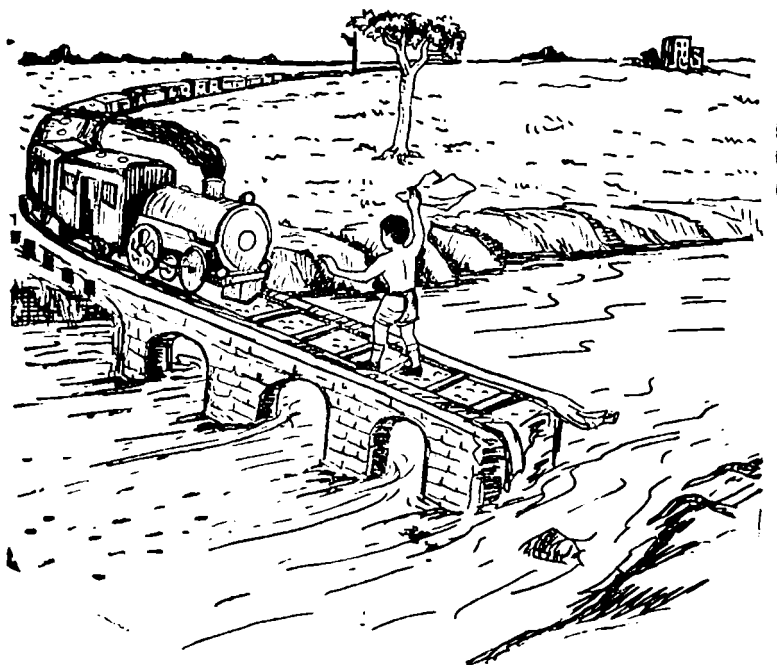
ଦିନେ ସଞ୍ଚରେ ଖୁବ୍ ବର୍ଷା ହେଲା । ପୋଲ ଜଗିବାକୁ ଯାଇଥିବା ସ୍ପିଙ୍ଗେଲର ବାପା ଆଉ ଘରକୁ ଫେରିଲେ ନାହିଁ । ବାପାଙ୍କୁ ଖୋଜିବାକୁ ଯାଇ ସ୍ପିଙ୍ଗେଲ ଦେଖିଲା ପୋଲ ପାଖରେ ତା ବାପା ନାହାନ୍ତି ଏବଂ ପୋଲର ଶେଷ ଅଂଶ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିଛି ।

ସେତେବେଳେ ଖୁବ୍ ଚଳମ୍ବ ହୋଇ ଯାଇଥିଲା । ସ୍ପିଙ୍ଗେଲ ଦେଖିଲା ରେଲଗାଡ଼ି ଆସିବାର ସମୟ ହୋଇ ଗଲାଣି । ଟିକିଏ ଚଳମ୍ବ ହୋଇଗଲେ ରେଲଗାଡ଼ି ଚାଲି ଆସିବ ଓ ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଥିବା ପୋଲ ଉପରୁ ନଦୀରେ ଖସି ପଡ଼ିବ ।

ରେଲଗାଡ଼ିକୁ ଅଟକାଇବା ପାଇଁ ପାଖରେ କୌଣସି ସଙ୍କେତ ନଥିଲା । ସ୍ପିଙ୍ଗେଲ ମୁଣ୍ଡରେ ଗୋଟିଏ ବୁଦ୍ଧି ଜୁଟିଲା । ସେ ପଥରଟିଏ ଗୋଟାଇ ନିଜ ହାତକୁ ଛେଚି ଦେଲା । ହାତର ରକ୍ତରେ ପିନ୍ଧିଥିବା ଜାମାଟିକୁ ରଙ୍ଗେଇଦେଇ ସେ ପୋଲ ଆଗରେ ଛୁଡ଼ା ଦେଲା ।

ଅଳ୍ପ ସମୟପରେ ରେଲଗାଡ଼ି ଆସିଲା । ସ୍ପିଙ୍ଗେଲ ହାତରେ ଧରିଥିବା ରକ୍ତ ଭଜା ଜାମାଟିକୁ ହଲାଇଲା । ରେଲ ଗାଡ଼ିର ଚାଲକ ଗାଡ଼ି ଅଟକଇ ଅଟକଇ ସ୍ପିଙ୍ଗେଲ ଦେହରେ ତାହା ମାଡ଼ିଗଲା ।

କିଛି ସମୟପରେ ଗାଡ଼ି ଅଟକିଲା । ଚାଲକ ଓ ଲୋକମାନେ ଗାଡ଼ିରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଦେଖିଲେ ବାଳକଟି ମରି ରେଲ ଲାଇନ୍ ଉପରେ ପଡ଼ିଛି । ସେମାନେ କିଛି ଦୂର ଆଗକୁ ଯାଇ ଦେଖିଲେ ପୋଲର କିଛି ଅଂଶ ମଧ୍ୟ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିଛି ।

ବାଳକଟି ପାଇଁ ରେଳ ଗାଡ଼ି ଦୂରଠାରୁ ବଞ୍ଚିଗଲା । ରେଳ
ଗାଡ଼ରେ ବସିଥିବା ସମସ୍ତଲୋକ ମୃତ ବାଳକର ପ୍ରଶଂସା କଲେ ।

ତା’ ପରଦିନ ପାଖ ଗାଁର ଲୋକେ ବହୁ ସମ୍ମାନର ସହିତ ଏହି
ଘାଟ ବାଳକକୁ ନେଇ ସମାଧି ତିଆରି କଲେ । ସମାଧି ଉପରେ
ସେମାନେ ଲେଖିଦେଲେ—

“କାଲି ପ୍ରାଣେ

ବୟସ—୧୪ ବର୍ଷ”

କାଶାବିଏଙ୍କା ।

ବାଳକ କାଶାବିଏଙ୍କାର ଜନ୍ମ ପ୍ରାନ୍ୟ ଦେଶରେ । ତା ବାପା ଥିଲେ ଜାହାଜର ଜଣେ କାପ୍ରାନ । କାଶାବିଏଙ୍କାର ଇଚ୍ଛା ଥିଲା ସେବ ତା ବାପା ଭଳି ଜଣେ ଭଲ କାପ୍ରାନ ହେବ । ତେଣୁ ସେ ତା ବାପାଙ୍କ ସହିତ ବହୁ ସମୟରେ ଜାହାଜରେ ଯାତ୍ରା କରୁଥିଲା ।

ଥରେ ସମୁଦ୍ରରେ ଯାତ୍ରା କଲବେଳେ କାଶାବିଏଙ୍କାର ବାପା କହିଲେ, “ସୁଅ, ତୁ ଏ ଇଞ୍ଜିନ୍ ଗୃହରେ ଥା । ଜାହାଜର ଅନ୍ୟପଟକୁ ମୁଁ ଯାଉଛି । ମୁଁ ନ ଫେରିବା ଯାଏଁ ତୁ ଏଇଠି ଥରୁ, କେଉଁଠିକୁ ଯିବୁ ନାହିଁ ।”

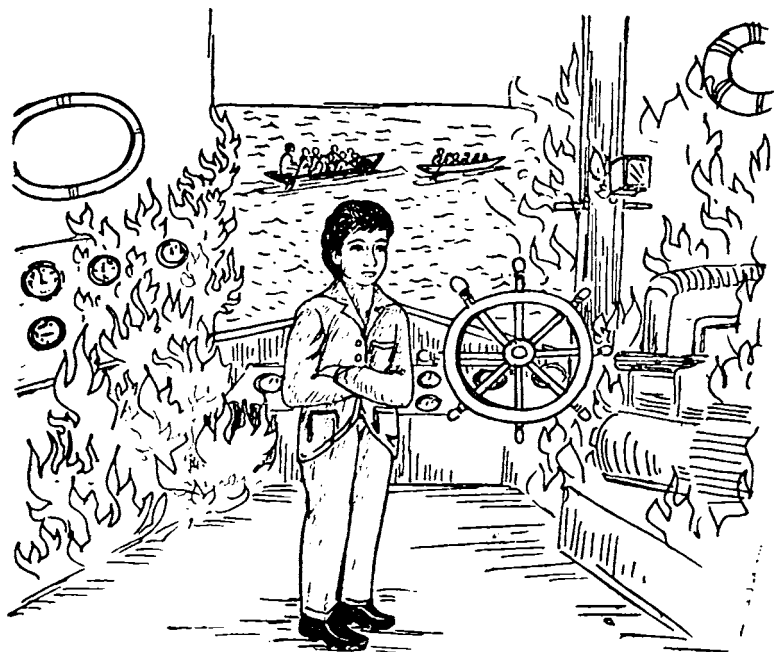
ବାପାଙ୍କ ଆଦେଶରେ କାଶାବିଏଙ୍କା ଇଞ୍ଜିନ୍ ଗୃହ ମଧ୍ୟରେ ଜଗି ରହିଥାଏ ।

ଜାହାଜ ବହୁଦୂର ଗଲପରେ କୌଣସି କାରଣରୁ ଜାହାଜରେ ନିଆଁ ଲାଗିଗଲା । ସେଠାରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ଯାତ୍ରୀ ପ୍ରାଣ ବିକଳରେ ଛୋଟିଆ ଡଙ୍ଗାର ଆଶ୍ରୟ ନେଇ ପଳାଇଲେ । କାଶାବିଏଙ୍କା କିନ୍ତୁ ତା ସ୍ଥାନ ଛାଡ଼ିଲା ନାହିଁ ।

କେତେକ କର୍ମଚାରୀ ତା ପାଖକୁ ଆସି କହିଲେ, “କାଶାବିଏଙ୍କା, ଯେତେ ଶୀଘ୍ର ପାର ଜାହାଜ ଛାଡ଼ି ଆମ ସାଙ୍ଗରେ ପଳାଇ ଆସ । କିନ୍ତୁ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଜାହାଜଟି ଜଳପୋଡ଼ି ସମୁଦ୍ର ମଧ୍ୟରେ ବୁଡ଼ିଯିବ ।”

କାଶାବିଏଙ୍କା କିନ୍ତୁ ମନାକରି କହିଲା, “ମୋ ବାପାଙ୍କ ଆଦେଶ ବିନା ମୁଁ ଇଞ୍ଜିନ୍ ଗୃହ ଛାଡ଼ି ଯିବି ନାହିଁ । ଏହା ହିଁ ମୋର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ।”

କାଶାବିଏଙ୍କାର କଥା ଶୁଣି ସମସ୍ତ କର୍ମଚାରୀ ପ୍ରାଣ ବଞ୍ଚାଇବା
ପାଇଁ ଜାହାଜ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଗଲେ । କାଶାବିଏଙ୍କାର ବାପା ଆଉ ଯେଉଁଲେ

ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ସମଗ୍ର ଜାହାଜରେ ନିଆଁ ଲାଗିଗଲା ଓ
ସମସ୍ତେ ଭିତରେ ତାହା ଡୁବିଗଲା ।

କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଳନ କରିବାକୁ ଯାଇ ଗାର ବାଳକ କାଶାବିଏଙ୍କା
ଶାବନ ଦେଲା । ।

ଟାକାହାଣୀ

‘ଟାକାହାଣୀ’ ବୋଲି ପିଲାଟିଏ ଜାପାନ ଦେଶର ଗୋଟିଏ ଛୋଟିଆ ଗାଁରେ ରହୁଥିଲା । ତା’ର ଗୋଟିଏ ଗୋଡ଼ ଛୋଟା । ବାଡ଼ି ନଧରିଲେ ସେ ମୋଟେ ଭୁଲି ପାରୁନଥାଏ । ବାପା ମା ଛଡ଼ା ତା’ର ଆଉ କେହି ନଥା’ନ୍ତି । ତା’ ବାପା ମାଆ କୁଲି କାମ କରି ବଡ଼ କଷ୍ଟରେ ଚଳୁଥାନ୍ତି । ଟାକାହାଣୀ ଛୋଟା ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ବୋଲି ପୁଅ; ତେଣୁ ବାପା ମାଆ ତାକୁ ଭାରି ଗେହ୍ଲା କରୁଥାନ୍ତି ।

ବିଚର ଟାକାହାଣୀର ତ କିଛି କାମ ନଥାଏ । ତେଣୁ ଘରେ ବସି ବସି ଗପ କରି ସେ ସମୟ କଟାଉଥାଏ ।

ଥରେ ଜାପାନ ଦେଶକୁ ଆଉ ଗୋଟିଏ ପଡ଼ୋଶୀ ଦେଶ ଆକ୍ରମଣ କଲା । ଫଳରେ ଜାପାନୀମାନେ ମଧ୍ୟ ଲଢ଼ିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଗଲେ । ଜାପାନର ରାଜା, ଦେଶର ସବୁ ଶ୍ରେଣୀୟ ଲୋକଙ୍କୁ ଯୁଦ୍ଧରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କଲେ । ଦେଖୁ ଦେଖୁ ଗାଁ-ଗହଳରୁ, ସହରରୁ ହଜାର ହଜାର ଲୋକ ଯାଇ ଯୁଦ୍ଧରେ ଯୋଗ ଦେଲେ । ଟାକାହାଣୀର ବାପା ମାଆ ମଧ୍ୟ ବାହାରି ପଡ଼ିଲେ । ଯୁଦ୍ଧ ଶିବିରରେ ଯାଇ ସେମାନେ କୁଲି କାମ କଲେ ।

ଘରେ ବସି ବସି ବିଚର ଟାକାହାଣୀ ଯୁଦ୍ଧର ଖବର ବୁଝୁଥାଏ । ଦିନେ ସେ ତା’ର ବାଡ଼ିଟିରେ ଭାସି ଦେଇ ଦେଇ ଯାଇ ଯୁଦ୍ଧ ଶିବିରରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ଶିବିରରେ ଥିବା ସେନାପତିଙ୍କ ସହିତ ଦେଖାକରି କହିଲା, “ମୋ ନାଁ ଟାକାହାଣୀ । ଯୁଦ୍ଧରେ ଯୋଗଦେବା ପାଇଁ ମୁଁ ବହୁତ ଦୂରରୁ ଆସିଛି । ତେଣୁ ମୋତେ ବି କିଛି କାମ ଦିଅନ୍ତୁ ।”

ଟାକାହାଣୀର ମୁହଁକୁ କିଛି ସମୟ ଅନାଇଲା ପରେ ସେନାପତି କହିଲେ, “ଦେଖ ଟାକାହାଣୀ ଯୁଦ୍ଧରେ ଯୋଗ ଦେବାପାଇଁ ତୁମେ ବହୁ ବାଟରୁ ଭୁଲି ଭୁଲି ଆସିଛ । ସେଥିପାଇଁ ତୁମ ଉପରେ ମୁଁ ବଡ଼ ଖୁସି ।

କିନ୍ତୁ ତୁମର ଗୋଟିଏ ଗୋଡ଼ କାମ କରୁ ନାହିଁ; ତେଣୁ ତୁମେ ଘରକୁ ଫେରିଯାଇ ବଶ୍ରାମ କର ।”

ସେନାପତିଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ଟାକାହାଣୀର ଆଖି ଲୁହରେ ଭଜଗଲା । ସେ ତା’ ବାଡ଼ରେ ଭସିବେଳେ ଯୁଦ୍ଧ ଶିବିରରୁ ଘରକୁ ଫେରିଗଲା । ବହୁ ବାଟ ଗଲାପରେ ସେ ଥକ ଗଲା । ନିକଟରେ ଗୋଟିଏ ବୌଦ୍ଧ ମଠ ଥିଲା । ସେ ବୌଦ୍ଧ ମଠର ବାରଣ୍ଡା ଉପରକୁ ଯାଇ ଟିକିଏ ବଶ୍ରାମ ନେଲା । ବୌଦ୍ଧ ମଠରୁ ଜଣେ ବୌଦ୍ଧ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ବାହାରି ଆସି ଦେଖିଲେ ପିଲାଟିଏ ଅସହାୟ ହୋଇ ଶୋଇଛି । ସେ ତାକୁ ପଚାରିଲେ, “ବାପ, କେଉଁଠିକି ଯିବ ? ତୁମ ନାଁ କ’ଣ?”

ଟାକାହାଣୀ କହିଲା, “ମୁଁ ବହୁଦୂରରୁ ଯୁଦ୍ଧ ଶିବିରକୁ ଆସିଥିଲି । ଦେଶର ଏଭଳି ଏକ ବିପଦ ସମୟରେ କିଛି ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ମୋର ଭାରି ଇଚ୍ଛା ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସେନାପତି ମୋ ଦ୍ଵାରା କିଛି କାମ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ କହି ଫେରିଲେ ବେବାରୁ ମନ ଦୁଃଖରେ ମୁଁ ଫେରି ଆସିଲି ।”

ବୌଦ୍ଧ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ପିଲାଟିର ମୁହଁକୁ ଏକ ଲମ୍ବରେ ଅନାଇଁଲେ । ତା’ ଆଖିରୁ ଦି’ଧାର ଲୁହ ଗଡ଼ି ଆସୁଥାଏ । ସେ ନିଜ ଉତ୍ତରାସୁରେ ତା’ ଆଖିରୁ ଦି’ଧାର ଲୁହ ପୋଛି ଦେଇ କହିଲେ, “ବାପ, ଏଇଥି ପାଇଁ ତୁମେ ଦୁଃଖ କରୁଛ ? ତୁମେ କ’ଣ ଶୁଣୁଛ ଯେ ଯୁଦ୍ଧରେ ସାହାଯ୍ୟ କଲେ ଯାଇ ଦେଶ ସେବା ହୋଇ ପାରିବ; ନ ହେଲେ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ଗୋଟିଏ କାମ କର ପ୍ରତିଦିନ ରାତ୍ରା ଘାଟରେ କିଛି ନା କିଛି ଗଛ ଲଗାଅ । ତାହାଦ୍ଵାରା ମଧ୍ୟ ଦେଶ ସେବା ହୋଇ ପାରିବ ।”

ଟାକାହାଣୀର ମନକୁ ସନ୍ନ୍ୟାସୀଙ୍କ କଥା ବେଶ୍ ପାଇଲା । ସେ ତାଙ୍କ ପାଦତଳେ ନମସ୍କାର କରି ଘରକୁ ଫେରିଲା । ସେହି ଦିନଠାରୁ ସେ ରାତ୍ରା ଘାଟରେ କିଛି ନା କିଛି ଗଛ ଲଗାଇଲା । କିଛି ବର୍ଷ ପରେ ଦେଖୁ ଦେଖୁ ରାତ୍ରାଘାଟ ଗଛ ଲଗାରେ ଭରପୁର ହୋଇଗଲା ।

ଟାକାହାଣୀ ଯେଉଁଠି ସବୁ ଗଛ ଲଗାଇଥିଲା ତା'ର ବହୁ ବର୍ଷ
ପରେ ସେଇଠି ଜାପାନର ପ୍ରସିଦ୍ଧ 'ଟୋକିଓ' ସହର ଗଢ଼ି ଉଠିଲା ।

ଟାକାହାଣୀକୁ ମନେ ରଖିବା ପାଇଁ ତା'ଦ୍ୱାରା ଗଛଲଗା ହୋଇଥିବା ଏକ
ପ୍ରଧାନ ବସ୍ତୁକୁ 'ଟାକାହାଣୀ ମାର୍ଗ' ନାମରେ ନାମିତ କରାଗଲା ।

ଜାପାନ ଦେଶର ଗୋଟିଏ ସାଧାରଣ ପିଲା ସେହିନ ଗଛ
ଲଗାଇ ମହାନ ହୋଇଗଲା ।

ଆଲ୍‌ବର୍ଟ

ପ୍ରାନ୍ସ ଆଉ ଇଟାଲୀ ମଧ୍ୟରେ ସେତେବେଳେ ଯୁଦ୍ଧ ଚାଲିଥାଏ ।
ପ୍ରାନ୍ସର ସୈନ୍ୟମାନେ ହମେ ଇଟାଲୀର ଗୋଟିଏ ପରେ ଗୋଟିଏ
ଛାମ ତଥା ସହରକୁ ଅଧିକାର କରି ଚାଲିଥାନ୍ତି ।

ଇଟାଲୀର ଅର୍ଦ୍ଧ ନଦୀ କୂଳରେ ଥାଏ ଗୋଟିଏ ଛୋଟିଆ ଗାଁ ।
ଏହି ନଦୀଟି ଥିଲା ଅତି ଅଣଓସାରୀଆ; କିନ୍ତୁ ସ୍ତର ଗଭୀର । ନଦୀର
ଦୁଇକୂଳକୁ ଲଗାଇ ଏକ ମସ୍ତକଡ଼ କାଠଗଣ୍ଡି ପକାଯାଇଥାଏ । ନିଜଦିନ
ଗାଁ ଲୋକମାନେ ତାଉପରେ ଚଢ଼ି ଆଉପଟକୁ ପିବାଆସିବା କରିଥାନ୍ତି ।

ଦିନେ ସେହି ଗାଁର ଲୋକମାନେ ଦେଖିଲେ ଦଳେ ପ୍ରସାସୀ
ସୈନ୍ୟ ତାଙ୍କ ଗାଁ ଆଡ଼କୁ ଆସୁଛନ୍ତି । ସେମାନେ ଯେପରି ଗାଁ ଭିତରକୁ
ପଶି ନ ପାରିବେ, ସେ ପାଇଁ ଗାଁ ଲୋକମାନେ ନଦୀ ଉପରୁ କାଠଟିକୁ
ଉଠାଇ ଆଣିବାପାଇଁ ଚେଷ୍ଟାକଲେ । କିନ୍ତୁ କେହି ତାହା ଉଠାଇ ପାରିଲେ
ନାହିଁ । ତେଣୁ କାଠ ଗଣ୍ଡିଟିକୁ କାଟି ନଦୀ ଭିତରକୁ ପକାଇ ଦେବାପାଇଁ
ସ୍ଥିର ହେଲା ।

କିଛିଲୋକ କାଠ ଗଣ୍ଡିଟିକୁ କାଟିବା ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି କି ନାହିଁ
ସୈନ୍ୟମାନେ ପହଞ୍ଚି ଚାଲିଚଲାଲେ । ଗୁଳିମାଡ଼ରେ ଜଣେ ପରେ ଜଣେ
ଟଳ ପଡ଼ୁଥାନ୍ତି ତଥାପି ଟାଙ୍ଗିଆ ଧରି ଅନ୍ୟଲୋକ ମାନେ କାଠ
କାଟୁ ଥାନ୍ତି ।

ବହୁ ସମୟ ଧରି ଗୁଳି ଚାଲିବା ହେତୁ ଲୋକେ ଆଉ ସେ କାଠ
କାଟିବାକୁ ସାହସ କଲେ ନାହିଁ । ସେତେବେଳେ ଗଣ୍ଡିଟି ଛୁଣ୍ଟିବାକୁ
ଆଉ ଅଳ୍ପ ଅଂଶ ବାକୀଥାଏ । ସେ ଗାଁର ଆଲ୍‌ବର୍ଟ ନାମକ ଏକ
ଛୋଟ ପିଲା ଟଳ ପଡ଼ିଥିବା ଲୋକଙ୍କ ହାତରୁ ଟାଙ୍ଗିଆ ଆଣି କାଠ
ଗଣ୍ଡିଟିକୁ କାଟିବାରେ ଲାଗିଲା ।

ଜଣେ ସୈନ୍ୟର ଗୁଳି ଆସି ତା ଗୋଡ଼ରେ ବାଜିଲା । ତଥାପି
ତା'ର ଚିନ୍ତା ନଥାଏ । ସେତେବେଳେ କାଠ ଗଣ୍ଡିଟି ଛୁଣ୍ଟିବା ଛୁଣ୍ଟିବା

ହେଉଥାଏ । କାଳବଳମ୍ବ ନକରି ସେ କାଠ ଗଣ୍ଡି ଉପରକୁ କୁଦାମାରିଲା ।
ତାରି ଓଜନରେ ଗଣ୍ଡିଟି କଡ଼ମଡ଼ ହୋଇ ନଈ ଭିତରେ ଗଲ ପଡ଼ିଲା
ଏବଂ ଆଲ୍‌ବର୍ଟ ନଈ ଭିତରେ ପଡ଼ି ବୁଡ଼ିଗଲା ।

ଏ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖୁଥିଲେ ଫ୍ରାନ୍ସର ସୈନିକମାନେ । ଗାଁକୁ
ବଞ୍ଚାଇବା ପାଇଁ ଜଣେ ବାଳକର ବଳିଦାନ ସେମାନଙ୍କୁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ
କରିଦେଲା ।

ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କ ମୁଖିଆ ଆଦେଶ ଦେଲେ ସେ ବାଳକକୁ କୌଣସି
ମତେ ନପାତ୍ର ଉଦ୍ଧାର କରିବା ପାଇଁ ।

ସୈନ୍ୟମାନେ ନଦୀ ଭିତରକୁ କୁଦା ମାରି ଆଲ୍‌ବର୍ଟକୁ ବାଦାର
କଲେ । ସେତେବେଳେ ତା ପ୍ରାଣବାୟୁ କିନ୍ତୁ ଉଡ଼ି ଯାଇଥିଲା ।

ଏହି ବାଳକଟିକୁ ଶେଷ ସମ୍ମାନ ଜଣାଇ ସେମାନେ ଫେରିଗଲେ ।

ବାଜିରାଜତ

ଡେକାନାଲ ଜିଲ୍ଲାର ମାଳକଣ୍ଡ ପୁର ଅତି ଶ୍ରେଷ୍ଠିଆ ଗାଁ । ଗାଁ କଡ଼ରେ ବୋହାଁ ଯାଇଛି ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନଈ । ଏ ଗାଁରେ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିଲା ବାଜି ରାଜତ ।

ପିଲାଟି ଦିନରୁ ସେଥିଲା ଭାରି ସାହସୀ । ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ନଈରେ ଡଙ୍ଗା ଚଳାଇବା ଥିଲା ତା'ର ନିତିଦିନିଆଁ କାମ । ସେ ସକାଳୁ ସଞ୍ଚା ଯାଏଁ ଲୋକଙ୍କୁ ନଈ ପାର କରାଇ ଦି ପଇସା ସେକଗାର କରେ ।

ଅରେ ମାଳକଣ୍ଡପୁରରେ ଗୋଟିଏ ସରାଫେଲା । ଗାଁ ଟା ସାରା ପ୍ରଜା ଆସି ରୁଣ୍ଡ ହେଲେ । ସେତେବେଳେ ଡେକାନାଲ ରଜା ଥିଲେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅତ୍ୟାଚାରୀ । ସେ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କୁ ନାନା ଦୁଃଖ ଦେଉଥିଲେ । ରଜାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆନ୍ଦୋଳନ କରିବା ପାଇଁ ସରାଫେ ଶ୍ଟିରହେଲା ।

ବାଜିରାଜତ ଏ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଭାଗନେଲା । ସେ ପ୍ରଜାଙ୍କ ମେଳରେ ରହି ରଜାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସ୍ଥୋଗାନ ମାନ ଦେଉଥିଲା । ଏଣେ ସେ ନିତିଦିନିଆଁ ତା ଡଙ୍ଗା ମଧ୍ୟ ଚଳାଉଥିଲା ।

କ୍ରମେ ପ୍ରଜା ଆନ୍ଦୋଳନ ବଢ଼ିଲା । ଖାଲି ମାଳକଣ୍ଡପୁର ନୁହେଁ, ଡେକାନାଲର ବହୁ ଗାଁରେ ରଜା ଗାସନକୁ ଲୋକେ ବିରୋଧ କଲେ ।

ଆନ୍ଦୋଳନର ଖବର ରଜାଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ଦବାଇବା ପାଇଁ ଇଂରେଜ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ସେ ବହୁ ସୁଖ୍ୟରେ ସିପାସୀ ମଗାଇଲେ ।

ଦିନକର ସଞ୍ଚା । ଝିପି ଝିପି ବର୍ଷା ହେଉଥାଏ । ବାଜିରାଜତ ଡଙ୍ଗା ଚଳାଇ ନଈର ସେ ପଟୁ ଗାଁ ପାଖ କୂଳରେ ଆସି ଲାଗିଲା ।

ସେ ଡଙ୍ଗାରୁ ଓହ୍ଲାଇ ନଥାଏ ସେ ପଟେ ଦଳେ ସିପାସୀ ଆସି ଛୁଡ଼ା ହେଲେଣି । ସିପାସୀମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଜଣେ ତାଙ୍କ ପକାଇଲା, “ଏ ନାଉରାଥା, ଡଙ୍ଗା ଏପଟକୁ ଆଣ । ଆମେ ନଈ ପାରୁହେବୁ ।”

ବାଜିରାଜିତ ମନେ ମନେ ଭାବିଲା ଏମାନେ ସଜାର ସିପାସୀ ଭଳି ଦେଖାଯାଉଛନ୍ତି । ଏମାନଙ୍କୁ ନଈ ପାରିକରି ଦେଲେ ବନ୍ଧନ ପରିସ୍ଥିତି ହେବ । ଲୋକଙ୍କ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର କରି ଏମାନେ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ଦବାଇ ଦେବେ ।

ତେଣୁ ସେ ଶୁଣି ନ ଶୁଣିବା ଭଳି ରହିଲା । ଜଣେ ସିପାସୀ ପାଟି-କରି କହିଲା, “କରେ, ତୁ କାଲଟିଏ କି ? ତୋ କାନକୁ ଶୁଭ୍ନାହିଁକି ? ଆମେ କେତେବେଳୁ ତୋତେ ଡାକୁଛୁ ।”

ସେଇଠୁ ବାଜିରାଜିତ କହିଲା, “ମୋ କାନକୁ ଭଲଭାବେ ଶୁଭୁଛି । ହେଲେ ମୁଁ ତମକୁ ନଈ ପାରିକରି ଦେବନାହିଁ ।”

ସିପାସୀଟି ପଚାରିଲା, କାହିଁକି ନଈ ପାରି କରିବୁ ନାହିଁ ?”

ବାଜି ରାଜିତ କହିଲା, “ତୁମେ ସବୁ ଗୋସ ସରକାରଙ୍କ ସିପାସୀ । ତୁମକୁ ସଜା ପଠାଇଛନ୍ତି । ଯଦି ମୁଁ ତୁମକୁ ନଈପାରି କରିଦେବି ତେବେ ତୁମେ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର କରିବ । ତୁମ ପାଇଁ ଆନ୍ଦୋଳନ ଦବିଯିବ ।”

ସିପାସୀମାନେ ବାଜିରାଜିତକୁ ଲୋଭ ଦେଖାଇଲେ । ସେମାନେ କହିଲେ, “ଆରେ, ତୁ ବାଇଆ ହେଲୁ କି ? ଯଦି ତୁ ପାରି କରିଦେବୁ ଆମେ ତୋତେ ଭଲ ଭଲ ଜିନିଷ ଖାଇବାକୁ ଦେବୁ । ତୋ ହାତ ଖଟ ପାଇଁ ବହୁତ ଟଙ୍କା ଦେବୁ ।”

ବାଜି ରାଜିତ କହିଲା, “ନାହିଁ ନାହିଁ ମୋର ସେ ସବୁ ଦରକାର ନାହିଁ । ମୋତେ ଲୋଭ ଦେଖାଅ ନାହିଁ । ମୁଁ ତୁମ କଥା ଶୁଣିବି ନାହିଁ ।”

ଜଣେ ସିପାସୀ ବାଜିଗଲା । ସେ କହିଲା, “ଦେଖ୍ ବାଳକ, ତୁ ଯଦି ଡଙ୍ଗା ନ ଆଣୁ ତେବେ ତୋତେ ଆମେ ଗୁଳିକରି ମାରିଦେବୁ ! ଭଲରେ ଭଲରେ ଡଙ୍ଗା ନେଇ ଆ ।”

କିନ୍ତୁ ବାଜିରାଜିତର ଗୋଟିଏ ଜିଦ୍ । ସେ କହିଲା, “ତୁମେ ଭାବିଛ ମୁଁ ଡରିଯିବି । ତୁମ ବନ୍ଧୁକକୁ ମୋର ଉପୁ ନାହିଁ । ତୁମ ଧନକୁ ମୋର ଲୋଭ ନାହିଁ । ମୋ ଗାଁ, ମୋ ଜାତିର ଟଙ୍କ ମୁଁ ତଳେ ପକାଇ ଦେବି ନାହିଁ ।”

ସିପାହୀମାନଙ୍କର ମୁଖିଆ କହିଲା, “ମେଞ୍ଚଡ଼ ଟୋକାକୁ ଦେଖ । ସେ ଘୁଣି ଏତିକି କଥା କହି ପାରିଲା ! ଆଉ ଦେଖୁଛ କ’ଣ ? ଚଳାଅ ଗୁଳି । ଟଳି ପଡ଼ୁ ସେ ତାର ଡଙ୍ଗା ଉପରେ ।”

ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଜଣେ ବନ୍ଧୁକ ଫୁଟାଇଲା । ବନ୍ଧୁକ ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ଗାଁ ଲୋକମାନେ ନଈ କୂଳକୁ ଆସିଲେ । ସେମାନେ ଦେଖିଲେ ବାଜିରଞ୍ଜିତ ଟଳି ପଡ଼ିଛି ତା’ ଡଙ୍ଗା ଉପରେ । ଗ୍ରେଟିଆ ପିଲାଟିଏ ତା’ ମାଟି ମାଆ ପାଇଁ ଶସ୍ତ୍ରଦ ହୋଇ ଯାଇଛି ।

ଲୋକଙ୍କ ଆଖିରେ ଲୁହ ଭରିଗଲା । ସମସ୍ତଙ୍କ ମୁହଁରେ ଗୋଟିଏ କଥା “ବାଜିରଞ୍ଜିତ ଗୁଲିଗଲା ।”

ବାଜିରଞ୍ଜିତ ଶସ୍ତ୍ରଦ ହେଲା ସତ କିନ୍ତୁ ତା ମୃତ୍ୟୁ ବ୍ୟର୍ଥ ଗଲା ନାହିଁ । ତା ଭଳି ବହୁ ଶସ୍ତ୍ରଦଙ୍କ ବଳିଦାନ ଏ ଦେଶକୁ ସ୍ୱାଧୀନ କରିଥିଲା ।